İŞKUR

2017

AFYONKARAHİSAR
İşgücü Piyasası Araştırma Raporu

AFYONKARAHİSAR ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

2017

YAZARLAR

Mehmet Can ERDEM **İş ve Meslek Danışmanı**

Mehmet FİDAN **İş ve Meslek Danışmanı**

SUNUŞ

Ülkemizin ve ilimizin en öncelikli sorunlarının başında işsizlik ve istihdam gelmektedir. Bu iktisadi sorun aynı zamanda sosyo-psikolojik sorunları ve huzursuzlukları da beraberinde getirmektedir. İşsizlik oranlarının yüksek olmasına rağmen, işgücü piyasasının ihtiyaç duyduğu alanlarda çalışacak işgücü temininde ciddi sorunlar yaşanmaktadır. Bu doğrultuda ülkemizde de istihdamın arttırılabilmesi için ciddi atılımlar yapılmıştır. İstihdamın artırılarak işsizliğin azaltılmasını teminen etkili istihdam politikaları oluşturabilmek amacıyla işgücü piyasasının talep ve isteklerini detaylı bir şekilde inceleme gerekliliği de kaçınılmazdır. Bu amaçla yerel düzeyde oluşturulan istihdam politikası uygulamalarının etkin olması bir zorunluluk halini almıştır.

Afyonkarahisar Çalışma ve İşkur İl Müdürlüğümüzce yerel düzeyde uygulanacak aktif işgücü piyasası politikalarını etkin ve ihtiyaca uygun olmasını sağlamak amacıyla işverenlerimizin görüşlerine başvurmaktayız. İşverenlerimizin işgücü talepleri doğrultusunda kamu istihdam hizmetlerinin yürütülmesi hedeflenmektedir. İşverenlerimizin nitelikli işgücüne daha hızlı ulaşabilmesi amacıyla İŞKUR kendi bünyesinde olan işsizleri işgücü uyum programlarına tabi tutarak yetiştirmektedir. Yani işverenin nitelikli işgücü talebi karşılanırken aynı zamanda işsizlerimize meslek kazandırılmakta ve onlara yeni iş kapıları açılmaktadır.

İŞKUR 2017 yılında da kapsamlı bir İşgücü Piyasası Araştırması gerçekleştirmiş bulunmaktadır. İl düzeyinde işgücü arzı ve talebi verilerini içeren bu çalışmanın raporu bu konuda genel bir rehber olmuştur. Afyonkarahisar ilinde gerçekleştirilen bu talep araştırması ile Afyonkarahisar'daki işgücünün yapısı, sektörler bazında çalışanların mesleklere ve cinsiyete göre dağılımları, ihtiyaç duyulan işgücü için talep edilen eğitim ve beceri durumları, temininde güçlük çekilen meslekler ve teminde güçlük çekme nedenleri, 2017 yılı ortasında

işgücü piyasasında mesleki değişim beklentilerine ilişkin bilgiler derlenmiştir. İşverenlerimizin günümüzde ve gelecek dönemlerde hangi mesleklerde ne kadar elemana ihtiyaç duyduklarını, ihtiyaç duyduğu elemanda aradığı nitelikler belirlenmiştir.

Bu çalışmanın ortaya çıkmasında gösterdikleri özenli çalışma nedeniyle İŞKUR İl Müdürlüğü personeline, araştırma sürecinde işyeri bilgi formlarına titiz bir şekilde cevap veren tüm işverenlerimize ve emeği geçen mesai arkadaşlarıma teşekkür ediyor, Afyonkarahisar İşgücü Piyasası Talep Araştırması Analiz Çalışmasının ilimiz ve tüm ilgililer için yararlı olmasını temenni ediyorum.

Mustafa TUTULMAZ

VALİ

ÖNSÖZ

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR), ulusal istihdam politikasının oluşturulması, istihdamın korunması ve geliştirilmesi ile işsizliğin önlenmesi faaliyetlerinde rol alan işgücü piyasasının en önemli aktörlerinden biridir. Kurumumuz hem aktif hem de pasif istihdam politikaları doğrultusunda işgücü ve işverene yönelik birçok kamusal hizmet sunmaktadır. İşsizlik sigortası işlemlerini yürüten, işgücü piyasası verilerini yerel ve ulusal bazda derleyen, analiz eden, yorumlayan, işgücünün istihdam edilebilirliğini artırmaya yönelik işgücü yetiştirme, mesleki eğitim ve işgücü uyum programları geliştirerek uygulanması konusunda önemli görevler icra eden, üstlendiği yasal, yönetsel ve sosyal sorumluluğun bilinciyle faaliyetlerini özveri ile sürdüren İŞKUR, işgücü piyasası analizleri aracılığıyla Kuruma erişemeyen birçok işverenle yüz yüze görüşerek işgücü taleplerini derlemektedir. İşgücü piyasası analizlerinin etkin bir şekilde yapılabilmesi sadece İŞKUR için değil sosyal politikayla ilgilenen tüm kişi ve kurumlar için sağlıklı öngörü ve planlama yapılması açısından önemli ve gereklidir.

Bu noktadan hareketle 2017 yılı 3 Nisan - 5 Mayıs tarihleri arasında 607 işyeriyle yüz yüze görüşme sağlanmıştır. Türkiye geneli ve il düzeyinde çalışan sayısı, açık iş, temininde güçlük çekilen meslekler ile geçmiş ve gelecek dönem istihdam eğilimlerine dair bilgiler derlenmiş, işverenin eleman ihtiyacı anında karşılanmaya çalışılmıştır. Ayrıca işgücü yetiştirme kurslarının da piyasa ihtiyaçları doğrultusunda açılmasının sağlanması için veriler derlenmiştir.

Bu çerçevede, hazırlanan bu Rapor “Türkiye İşgücü Piyasası Analizi” hem işgücü arzına ilişkin eğilimler hakkında bazı değerlendirmeleri hem de İşgücü Piyasası ve İstatistik Dairesi

Başkanlığımız sorumluluğunda ve Kurum personelimiz vasıtasıyla gerçekleştirilen talep araştırmasının sonuçlarına dair bilgileri kapsamaktadır. 81 İl için ayrı ayrı il düzeyindeki verilerin analiz edildiği raporlarında kamuoyuyla paylaşılması planlanmaktadır. Bu vesileyle Türkiye İşgücü Piyasası Analizi çalışmasının tüm kullanıcılara faydalı ve hayırlı olmasını diler, bu çalışmanın ortaya çıkmasında zamanını ayırarak bilgi formumuzu dolduran tüm işverenlerimize emeği geçen Kurum çalışanlarımıza ve sosyal paydaşlarımıza teşekkür ederim.

Ahmet KARAKAYA

İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ i
ÖNSÖZ iii
İÇİNDEKİLER iii
TABLOLAR LİSTESİ iv
ŞEKİLLER LİSTESİ v
KISALTMALAR vi
YÖNETİCİ ÖZETİ vii
GİRİŞ 1
BİRİNCİ BÖLÜM 2
İŞGÜCÜ PİYASASI ARZ VERİLERİ 2
İŞKUR GÖSTERGELERİ 2
Başvuru 2
Kayıtlı İşsiz 3
Açık İşler 5
İşe Yerleştirmeler 6
Aktif İşgücü Programları 7
İşsizlik Ödeneği 12
İKİNCİ BÖLÜM 14
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI 14
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM 15
İşyeri Verileri 16
Mevcut İstihdam 26
AÇIK İŞLER 31
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER 49
GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ 56
SONUÇ 62
EKLER 64
EK 1: 2017 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU 64

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1:Mesleklere Göre Başvuru Sayısı (2016) 3
Tablo 2: Mesleklere Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2016) 4
Tablo 3: Mesleklere Göre Açık İş Sayıları (2016)....6
Tablo 4: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2016) 7
Tablo 5: Mesleki Eğitim Kurs ve Kursiyer Sayıları (2010-2016) 8
Tablo 6:Mesleki Eğitim Kurslarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı 9
Tablo 7:İşbaşı Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2010-2016) 10
Tablo 8:İşbaşı Eğitim Programlarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı....11
Tablo 9:Girişimcilik Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2014-2016)....11
Tablo 10: Toplum Yararına Programlar ve Kursiyer Sayıları (2010-2016) 12
Tablo 11: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Başvuru ve Hak Eden Sayısı (2010-2016) 12
Tablo 12: Mesleklere Göre İşsizlik Ödeneğini Hak Eden Sayıları (2016) 13
Tablo 13: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı 16
Tablo 14: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları 24
Tablo 15: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı 27
Tablo 16: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları 29
Tablo 17: İşyeri Yaşına ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı 30
Tablo 18:En Fazla Çalışanı Olan Meslekler....30
Tablo 19: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı....32
Tablo 20: Sektörlere Göre Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşyeri Oranı 32
Tablo 21:Açık İşlerde Sektörlere Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi 37
Tablo 22: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyleri ve Arama Kanalları İlişkisi 39
Tablo 23: Arama Kanallarından İstenen Becerilerin Öncelik Sıralaması....41
Tablo 24: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı 42
Tablo 25: Meslek Gruplarına göre Açık İş Oranları 42
Tablo 26: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı....43
Tablo 27: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Beceri Düzeyi....45
Tablo 28: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları 46
Tablo 29: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması....47
Tablo 30: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler 48
Tablo 31: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması 49
Tablo 32: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı 51
Tablo 33: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı....53
Tablo 34: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri....56
Tablo 35: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri....57
Tablo 36: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi 58
Tablo 37: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi....59
Tablo 38: En Fazla Net İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler 60

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Başvuru Sayısı (2010-2016) 2
Şekil 2: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2010-2016) 4
Şekil 3:Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2016) 5
Şekil 4:Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme Sayısı (2010-2016) 6
Şekil 5:İşyerlerinin Yaşına Göre Dağılımı 18
Şekil 6: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşyerlerinin Dağılımı 18
Şekil 7: Kadınların Part-Time Çalışma Durumu 19
Şekil 8: Sektör Bazında İşyerlerinin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu 20
Şekil 9: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu 21
Şekil 10: Sektörlere Göre İşyerlerinin İhracat Yapma Oranı 22
Şekil 11: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları 23
Şekil 12: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları 23
Şekil 13: İşyeri Özelliklerine Göre İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanma Oranı 26
Şekil 14: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları 28
Şekil 15: Açık İşi Olan İşyeri Oranı 31
Şekil 16: TGÇM Durumuna Göre Açık İş Oranları 33
Şekil 17: İhracat, Part Time Çalışma, Vardiyalı Çalışma Yapma Durumuna Göre Açık İş Oranları 34
Şekil 18: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi 34
Şekil 19: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı 35
Şekil 20:Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı 36
Şekil 21: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı 38
Şekil 22: Hizmetlerden Yararlanma Durumuna Göre Arama Kanallarının Dağılımı 40
Şekil 23: Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı 50
Şekil24: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı 50
Şekil 25: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı 52
Şekil 26: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı 54
Şekil27: İşyeri Durumuna Göre TGÇM Nedenleri 55
Şekil 28: İşyeri Özellikleri Bakımından NİDO 61

KISALTMALAR

İPA İşgücü Piyasası Araştırmaları
İŞKUR Türkiye İş Kurumu
NACE Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması
NİDO Net İstihdam Değişim Oranı
TÜİK Türkiye İstatistik Kurumu

YÖNETİCİ ÖZETİ

İşgücü piyasasını analiz etmek için arz ve talep verilerine ihtiyaç duyulmaktadır. İşgücü piyasasının arz tarafına ait veriler TÜİK ve İŞKUR'un idari kayıtları aracılığı ile yayınlanmaktadır. İşgücünün arz boyutunun ele alınmasında bir takım temel işgücü verileri bulunmaktadır. Ekonomik olarak aktif olan nüfusun, çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eden İşgücüne Katılma Oranı; çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranını ifade eden İstihdam Oranı ve toplam işsiz sayısının işgücüne oranını ifade eden İşsizlik Oranı işgücü arzına ilişkin temel eğilimleri barındırmaktadır. İşgücü piyasasının talep yönüne ilişkin veriler ise işgücü piyasası araştırması kapsamında derlenmektedir.

İşgücü piyasasının talep boyutunu analiz etmek gayesiyle hazırlanan bu raporda Afyonkarahisar İli İşgücü Piyasası Araştırması sonuçlarına göre değerlendirilmiştir. Çalışma kapsamında 607 işyeri ziyaret edilmiştir. Bu işyerleri 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri olup il genelinde 17 sektörde tam sayım yapılmıştır. Afyonkarahisar ilinde 20+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 31 bin 094 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 24 bin 416 çalışan erkeklerden, 6 bin 678 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır. Erkeklerin yüzde 42,9'u, kadınların ise yüzde 33'ü İmalat sektöründe istihdam edilmektedir. İl geneline bakıldığında ortalama51 kişi istihdam edilmektedir. Ortalama çalışan sayısı fazla olan sektör 191 çalışan ile Bilgi ve İletişim sektörüdür. Afyonkarahisar ilinde en fazla çalışanı olan meslek grupları; Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar ve Nitelik Gerektirmeyendir.

Afyonkarahisar ilinde açık iş oranı yüzde 1,7 olarak tespit edilmiştir. Türkiye genelinde ise açık iş oranı yüzde 1,7 olup, Afyonkarahisar ili açık iş oranı bakımından Türkiye ortalaması ile aynıdır. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 4,3 İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörüdür. Afyonkarahisar ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla açık işin Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 23,5'tir. Ayrıca söz konusu meslek grubu yüzde 3,8 ile açık iş oranının en yüksek olduğu meslek grubudur. Afyonkarahisar ilinde en fazla açık iş olan meslekler; Müşteri Temsilcisi, Beden İşçisi (Genel), Garson (Servis Elemanı)'dır. İl genelinde açık işlerin yüzde 78,1'i Lise ve Altı eğitim düzeyi talep edilmektedir.

Afyonkarahisar ilinde temininde güçlük çekilen meslekleri sektörlere göre incelendiğinde en fazla İmalat sektöründe eleman temininde güçlük çekildiği görülmektedir. Bu sektördeki işyerlerinin yüzde 19,7'si eleman temininde güçlük çekmektedir. Afyonkarahisar ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen kişilere bakıldığında en çok Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda yer aldıkları görülmektedir. Temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 25,4'ü söz konusu meslek grubunda yer almaktadır. Afyonkarahisar ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada Tuğla İmal İşçisi mesleğinin yer aldığı görülmektedir. Bu mesleği sırasıyla Mermer İşçisi ve Şekerleme İmal İşçisi meslekleri takip etmektedir. Afyonkarahisar ilinde teminde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması yer almaktadır.

Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 18,8'istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Afyonkarahisar ilinde işverenlerin yüzde 17,9'u istihdamın artacağını öngörmüştür. İstihdamın azalacağını düşünen işveren oranı yüzde 0,7'dir. Diğer işyerleri ise istihdamın değişmeyeceğini söylemiş veya fikir belirtmemiştir.

GİRİŞ

Afyonkarahisar İşgücü Piyasası Araştırması sonucu derlenen veriler ile il işgücü piyasasının sorunlarına ışık tutulabilecektir. Alınacak kararların ve uygulamaya konulacak faaliyet ve projelerin etkinliği için bu araştırma sonucunda elde edilen verilerin kıymeti bir hayli büyüktür. Afyonkarahisar İşgücü Piyasası Araştırması Sonuç Raporu da bu önemli bilgileri içeren ve il düzeyinde politika yapıcılarına ve karar alıcılara kaynak sağlamada büyük katkılar sağlayacak olan önemli bir çalışmadır. Zira etkin bir işgücü piyasası için işgücü piyasasının aktörlerini oluşturan işgücü ve işverenlerin piyasaya sundukları emeği ve piyasadan beklediklerini iyi analiz ederek niteliklerini ortaya koymak ilk adımı oluşturmaktadır. Daha sonra ise bu analizler neticesinde arz talep dengesini iyi kurmak ve işgücü politikalarını bu dengeyi sağlayacak şekilde bir zemine oturtturmak, istihdam ve işsizlik sorunlarıyla mücadele eden her bir kurum/kuruluşun gayesini oluşturmaktadır.

Bu bağlamda İşgücü Piyasası Araştırmaları sadece İŞKUR düzeyindeki politikalara değil, Türkiye'de işgücü piyasası konusuyla ilgilenen her kuruma önemli katkılar sağlamaktadır. İŞKUR, işgücü piyasasında aktif ve pasif istihdam politikalarında söz sahibi bir Kamu İstihdam Kurumu olarak İşgücü Piyasası Bilgi Formları aracılığıyla ve işverenlerle yüz yüze görüşme yöntemiyle İşgücü Piyasası Araştırmalarını gerçekleştirmektedir. Bu araştırma sonucunda Türkiye'de işgücü piyasasının talep boyutuna ilişkin en kapsamlı veri üreten kurum olarak İŞKUR'u görmekteyiz.

İşgücü piyasası talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından beri periyodik olarak sürdürülmektedir. Her sene periyodik olarak yapılan bu araştırmalar kapsamında 2017 yılı için Afyonkarahisar ilinde 3 Nisan – 5 Mayıs 2017 tarihleri arasında saha çalışması gerçekleştirilmiştir. Akabinde işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Araştırma Raporu hazırlanmıştır.

Bu raporda, İşgücü Araştırması sonuçları analiz edilerek Afyonkarahisar ilinin işgücü piyasasının talep yapısı ortaya konulmaktadır. İşgücü Piyasası Araştırmasının gayesi işverenlerin mevcut istihdam ve açık işlerini tespit etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimleri izlemektir.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI ARZ VERİLERİ

İŞKUR GÖSTERGELERİ

İŞKUR göstergeleri Kurumun idari kayıtlarından oluşmakta olup İŞKUR'un hedef kitlelerine sunmuş olduğu hizmetlerinin verilerinden hareketle istatistik alt yapısında derlediği rakamları içermektedir. Kurumun hizmetlerinden yararlanmak için Kuruma kayıt yaptıran kişilerin yaş, cinsiyet, sosyal durum, eğitim durumu, sektör ve meslek bilgisi bağlamında oldukça detaylı bilgisine ulaşılabilmektedir.

Başvuru

Başvuru, İş arayanların, gereksinimlerinin karşılanması için internet üzerinden ya da Kurum İl Müdürlüklerine doğrudan yaptıkları müracaattır.

Şekil 1: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Başvuru Sayısı (2010-2016)

Kaynak: İŞKUR

Afyonkarahisar ili için başvuru sayısı, 2016 yılında son yedi yılın en yüksek seviyesini görmüştür. Toplam başvuru sayısı 25 bin 269 olarak gerçekleşmiştir. Bu başvuruların 15 bin 497 kişisini erkekler, 9 bin 772'sini kadınlar oluşturmuştur. Toplam başvuru sayısı 2010 yılına göre 2016

yılında 16 bin 782 kişi artmıştır. Bu artışın 7 bin 106 kişisini kadınlar, 9 bin 676 kişisini erkekler oluşturmuştur. Yıllar itibari ile başvuruların yaklaşık olarak yüzde 40'ıkadınlardan, yüzde 60'ı erkeklerden oluşmaktadır.

Tablo 1:Mesleklere Göre Başvuru Sayısı (2016)

Meslekler	Kadın	Erkek	Genel Toplam
Beden İşçisi (Genel)	1.380	3.007	4.387
Temizlik Görevlisi	945	645	1.590
Satış Danışmanı	389	362	751
Büro Memuru (Genel)	434	301	735
Şoför-Yük Taşıma		614	614
Garson (Servis Elemanı)	96	425	521
Mermer İşçisi	50	380	430
Ön Muhasebeci	217	151	368
Çaycı	284	75	359
Paketleme İşçisi	243	114	357

Kaynak: İŞKUR

Tablo 1'de Afyonkarahisar ilinde mesleklere göre başvuru sayıları mevcuttur. En fazla başvurunun olduğu İlk 10 meslek içerisinde ilk sırada 4 bin 387 kişi başvuruyla Beden İşçisi (Genel) mesleği bulunmaktadır. Bu rakam toplam başvuru sayısının %17,3'ünü oluşturmaktadır. Bu mesleği Temizlik Görevlisi ve Satış Danışmanı meslekleri takip etmiştir. Kadınların başvurduğu mesleklere bakıldığında ise ilk 10'dan farklı bir meslek yer almamaktadır. Erkeklerde ise Beden İşçisi (İnşaat), Ön Muhasebeci ve Tuğla İmal İşçisi meslekleri farklılık göstermektedir. Bu doğrultuda kadınların erkeklere göre daha nitelikli mesleklerde farklılaşma ortaya koyduğu söylenebilmektedir. Bu durum erkeklerin işgücüne katılımının yüksek olmasının yanında kadınların eğitim seviyesinin artması ile işgücüne katılımının artmasının bir sonucudur. Böylelikle Kurumumuza yapılan başvurulara da bu durum yansımaktadır.

Kayıtlı İşsiz

Kayıtlı işsizler, işsiz olup İŞKUR'a iş aramak için başvuruda bulunan kişileri kapsamaktadır. Bir kişi Kuruma kayıt olduktan sonra 12 ay boyunca herhangi bir işlemde bulunmazsa kayıtlarda aktif durumdan pasif duruma geçmektedir. Daha önce 18 ay olarak belirlenen aktif kayıtta kalma süresi 2016 yılı Ocak ayı ile birlikte 12 aya düşürülmüştür. Şekil 2'de yıllar itibariyle Afyonkarahisar ili için İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin cinsiyete göre dağılımı verilmiştir.

Şekil 2: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2010-2016)

Kaynak: İŞKUR

2010 yılında Afyonkarahisar ilinde İŞKUR'a kayıtlı 13 bin 037 işsizin 10 bin 688'i erkeklerden, geri kalan 2 bin 349 kişisi ise kadınlardan oluşmaktadır. 2016 yılında ise toplam 18 bin 455 kişi işsiz olarak kayıtlarda yerini almıştır. Yıllar itibariyle toplam kayıtlı işsiz sayısında düzenli olmamakla beraber artış eğilimi görülmektedir. 2015 yılındaki düşüşün nedeni ise 2015 yılı içinde kayıtlı işsiz sorgulamalarında SGK kayıtlarının da baz alınması yöntemine geçilmesidir. Bu gelişmenin, İŞKUR olarak işsizlere daha doğru ve etkin politika üretmek noktasında faydalı olacağı düşünülmektedir.

Yıllar itibariyle kadın ve erkek dağılımları incelendiğinde dikkati çeken nokta kadınların kayıtlı işsiz olarak İŞKUR kayıtlarındaki önemli artışıdır. 2010 yılında 2 bin 349 kadın kayıtlarda işsiz olarak yer almışken bu sayı 2016 yılında yaklaşık üç buçuk katına çıkarak 7 bin 963'e yükselmiştir.

Tablo 2: Mesleklere Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2016)

Meslekler	Kadın	Erkek	Genel Toplam
Beden İşçisi (Genel)	1.162	1.766	2.928
Temizlik Görevlisi	784	502	1.286
Büro Memuru (Genel)	394	231	625
Satış Danışmanı	314	254	568
Şoför-Yük Taşıma	0	463	463
Garson (Servis Elemanı)	81	326	407
Çaycı	268	80	348
Sekreter	324	5	329
Paketleme İşçisi	218	108	326
Ön Muhasebeci	199	122	321

Kaynak: İŞKUR

Tablo 2'de Afyonkarahisar ilinde mesleklere göre kayıtlı işsiz sayıları mevcuttur. En fazla kayıtlı işsizin olduğu İlk 10 meslek içerisinde ilk sırada Beden İşçisi (Genel) mesleği yer almakta olup bu meslekte Afyonkarahisar ilinde Kuruma kayıtlı 2 bin 928 işsiz bulunmaktadır. Bu rakam Afyonkarahisar ilindeki toplam kayıtlı işsiz sayısının %15,8'ini oluşturmaktadır. Bu mesleği Temizlik Görevlisi ve Büro Memuru(Genel) meslekleri takip etmektedir. Başvurularda olduğu gibi kadın kayıtlı işsizlerde de aynı durum söz konusudur. Kadınlarda en çok Beden İşçisi, Temizlik Görevlisi, Sekreter gibi mesleklerin yanı sıra Kasiyer ve Ön Muhasebeci gibi niteliği yüksek mesleklerde de kayıtlı işsiz bulunmaktadır.

Açık İşler

Açık iş; en basit tanımlama ile Kuruma işverenler tarafından verilen işgücü talebidir. Açık iş sayısının artması kendisini işe yerleştirmede göstermekte ve işverenlerin İŞKUR ile çalışma isteklerinin arttığı yönünde izlenim vermektedir.

Şekil 3:Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2016)

Kaynak: İŞKUR

Şekil 3'te görüleceği üzere 2010 yılında 5 bin 348 kişilik işgücü talebi alınmışken bu sayı 2016 yılına gelindiğinde 16 bin 716 kişiye yükselmiştir. Açık iş sayıları yıllar içerisinde dalgalı bir seyir izlemiştir. 2011 yılından itibaren 2015 yılında artış eğilimi göstermiştir. 2015 yılında ki açık iş sayısı bir önceki yıla göre yüzde 59,4 oranında artış göstermiştir. Açık iş sayısı 19 bin 893 ile 2015 yılında zirveyi görmüştür. Ancak 2016 yılında ufak da olsa açık iş sayısında bir azalış görülmektedir.

Tablo 3: Mesleklere Göre Açık İş Sayıları (2016)

Meslekler	Açık İş Sayısı
Beden İşçisi (Genel)	4.863
Temizlik Görevlisi	1.907
Müşteri Temsilcisi	1.573
Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	1.463
Mermer İşçisi	556
Satış Danışmanı	425
Garson (Servis Elemanı)	416
Büro İşçisi	308
Sekreter	275
Ön Muhasebeci	275

Kaynak: İŞKUR

Afyonkarahisar ilinde 2016 yılında 16 bin 716 kişilik açık iş, işverenler tarafından İŞKUR'a iletilmiştir. Bu sayının içinde, kayıtlı işsizlerde ve başvuru sayılarında olduğu gibi ilk sırada 4 bin 863 kişi açık işe sahip Beden İşçisi (Genel) mesleği bulunmaktadır. Bu sayı toplam açık iş sayısının %29'unu oluşturmaktadır. Bu mesleği Temizlik Görevlisi ve Müşteri Temsilcisi meslekleri takip etmiştir.

İşe Yerleştirmeler

İşgücü piyasasının arz ve talep yönlü olduğu düşünüldüğünde işgücü talebinin artması ile daha fazla bireyin işe yerleşmesi doğal bir sonuçtur. Bu nedenle işe yerleştirme sayılarının artması için işverenlerden alınan açık işlerin artışının önemli olduğu unutulamamalıdır.

Şekil 4:Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme Sayısı (2010-2016)

Kaynak: İŞKUR

2010 yılındaki işe yerleştirme sayısı bin 714 olan Afyonkarahisar ilinde işe yerleştirilenlerin bin 469'u erkeklerden, geri kalan 245 kişi ise kadınlardan oluşmaktadır. Bu rakamlar 2013 yılına kadar artış, 2013'ten sonra 2016 yılına kadar dalgalı bir eğilim göstermiştir. 2016 yılında Afyonkarahisar ilinde 11 bin 275 kişi İŞKUR tarafından işe yerleştirilmiştir. 2016 yılına kadar işe yerleşenlerin yaklaşık yüzde 25'i kadınlardan oluşmuştur.

Şekil 4'te görüleceği üzere 2014 yılında işe yerleştirme rakamlarında cüzi bir düşüş yaşanmıştır. Ekonomideki durgunluk, sektörel belirsizlikler, asgari ücret düzeyi ile ekonomideki mal ve hizmet talebi gibi faktörler işverenlerin işgücü talebini etkilemektedir. İŞKUR olarak her koşulda ekonomideki potansiyel olamasa da fiili açık işleri mümkün olduğunca Kuruma kazandırıp, İŞKUR üzerinden iş arayan kayıtlı işgücü ile eşleştirmek işgücü piyasasında etkinliği arttırmak adına önemlidir. Bu durum da doğal olarak istatistiklere işe yerleştirme olarak yansıyacaktır.

Tablo 4: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2016)

Meslekler	Kadın	Erkek	Genel Toplam
Beden İşçisi (Genel)	756	3.768	4.524
Temizlik Görevlisi	329	1.360	1.689
Müşteri Temsilcisi	296	261	557
Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	319	225	544
Büro İşçisi	153	215	368
Güvenlik Görevlisi	7	277	284
Tuğla İmal İşçisi		273	273
Büro Memuru (Genel)	73	167	240
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	127	98	225
Mermer İşçisi	23	153	176

Kaynak: İŞKUR

Afyonkarahisar ilinde 4 bin 524 kişi işe yerleştirmeyle Beden İşçisi(Genel) mesleği ile ilk sırada yer almaktadır. Bu sayı toplam işe yerleştirme sayısının %40,1'ini oluşturmaktadır. Bu mesleği Temizlik Görevlisi, Müşteri Temsilcisi meslekleri takip etmektedir. Kadınlar en çok Beden İşçisi(Genel), Temizlik Görevlisi ve Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı mesleklerinde işe yerleştirilirken, erkekler en çok Beden İşçisi (Genel) ve Temizlik Görevlisi mesleklerinde işe yerleştirilmiştir.

Aktif İşgücü Programları

İŞKUR, aktif işgücü piyasası programları aracılığıyla işgücü piyasasında becerileri eskimiş ya da hiçbir niteliği olmayan işgücüne beceri kazandırarak daha kolay iş bulmasına imkân vermekte ve işsizlikten istihdama geçişi kolaylaştırmaya çalışmaktadır.

Aktif işgücü piyasası programları içerisinde bulunan mesleki eğitim kursları, işbaşı eğitim programları ve girişimcilik eğitim programları ile işgücüne nitelik kazandırmaktadır. Toplum yararına programlar ise işsizliğin yoğun olduğu yerlerde ve dönemlerde işgücünün, işgücü piyasasından uzak kalmasını önlemede önemli bir araçtır.

Tablo 5: Mesleki Eğitim Kurs ve Kursiyer Sayıları (2010-2016)

MEK					Cinsiyet Dağılımı	
Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek
2010	54	452	523	975	46,4%	53,6%
2011	39	163	551	714	22,8%	77,2%
2012	79	917	791	1.708	53,7%	46,3%
2013	48	571	466	1.037	55,1%	44,9%
2014	12	281	39	320	87,8%	12,2%
2015	108	1.403	739	2.142	65,5%	34,5%
2016	103	1.323	657	1.980	66,8%	33,2%

Kaynak: İŞKUR

Mesleki eğitim kursu en fazla 2015 yılında düzenlenmiştir. Düzenlenen 108 kursa bin 403 kadın kursiyer, 739 erkek kursiyer katılarak toplam 2 bin 142 kursiyer katılım sağlamıştır. 2016 yılında ise düzenlenen 103 mesleki eğitim kursuna bin 980 kursiyer katılmıştır. Katılan kursiyerlerin 657'si erkek, bin 323'ü kadınlardan oluşmaktadır.

Mesleki eğitim kursları; yeni bir meslek kazandırılması veya var olan mesleki becerilerin geliştirilmesi suretiyle bireylerin istihdam edilebilirliğini arttırarak işsizlik probleminin çözülmesini hedefleyen programlardır. Bu kapsamda düzenlenecek kursların beceri eksikliği olan kitlelere ulaşması büyük önem taşımaktadır. Kursa katılan bireylerin cinsiyetleri incelendiğinde kadın katılımcıların daha fazla olduğu görülmektedir. Kadınların eğitim seviyesi arttıkça işgücüne katılımlarının arttığı gerçeği düşünüldüğünde mesleki eğitim kursları ile kadınların beceri seviyeleri arttırılarak işgücü piyasasına girişleri ve istihdam edilebilirlikleri kolaylaştırılmaktadır. 2016 yılında katılan kursiyerlerin yüzde 66,8'i kadınlardan oluşmaktadır. Bu bilgiler ışığında katılımcıların cinsiyet dağılımı incelendiğinde kadınların yüksek oranda olması hedef kitlenin doğru belirlendiğini göstermektedir.

Tablo 6:Mesleki Eğitim Kurslarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı

Kadın	Erkek	Toplam
Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı
Evde Çocuk Bakım Elemanı	Örtüaltı Sebze Yetiştiricisi (Seracı)	Evde Çocuk Bakım Elemanı
Mantar Yetiştiricisi	Servis Elemanı (Garson) Yardımcısı	Örtüaltı Sebze Yetiştiricisi (Seracı)
Hasta Ve Yaşlı Refakatçisi	Bilgisayar Bakım Ve Onarımcısı	Mantar Yetiştiricisi
Örtüaltı Sebze Yetiştiricisi (Seracı)	Tesisat Teknolojisi Ve İklimlendirme Teknisyeni	Servis Elemanı (Garson) Yardımcısı
Kadın Giysileri Dikim Elemanı(Düz Dar Etek- Kadın Pantolonu-Bluz- Elbise-Fantezi Elbise)	Ahşap Doğrama Montaj Elemanı	Hasta Ve Yaşlı Refakatçisi
Mermerci Ve Süsleme Taşçısı	Benzinli Otomotiv Mekanikeri	Kadın Giysileri Dikim Elemanı(Düz Dar Etek- Kadın Pantolonu-Bluz- Elbise-Fantezi Elbise)
Dekoratif Ev Aksesuarları Hazırlama Elemanı	Çoban/Sürü Yönetim Elemanı (Küçükbaş Hayvan)	Mermerci Ve Süsleme Taşçısı
Çeyiz Ürünleri Hazırlama Elemanı	Elektrik Dağıtım Şebekesi İşletme Bakım Görevlisi	Dekoratif Ev Aksesuarları Hazırlama Elemanı
El Ve Makine Nakışçısı	Elektrik Ark Kaynakçısı (Makine İle)	Çeyiz Ürünleri Hazırlama Elemanı

Kaynak: İŞKUR

2016 yılında en fazla Müşteri hizmetleri Görevlisi/Asistanı, Evde Çocuk Bakım Elemanı ve Örtüaltı Sebze Yetiştiriciliği(Seracı) mesleklerinde kurs düzenlenmiştir. Kadınlarda en fazla Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı, Evde Çocuk Bakım Elemanı ve Mantar Yetiştiriciliği kurs düzenlenmiştir. Erkeklerde ise en fazla Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı, Örtüaltı Sebze Yetiştiriciliği ve Servis Elamanı(Garson) Yardımcısı mesleklerinde kurs düzenlenmiştir.

Tablo 7:İşbaşı Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2010-2016)

İEP					Cinsiyet Dağılımı	
Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek
2010	18	11	16	27	40,7%	59,3%
2011	15	10	26	36	27,8%	72,2%
2012	71	50	95	145	34,5%	65,5%
2013	73	76	63	139	54,7%	45,3%
2014	219	210	192	402	52,2%	47,8%
2015	1.007	794	932	1.726	46,0%	54,0%
2016	806	803	952	1.755	45,8%	54,2%

Kaynak: İŞKUR

İşsizliğin en önemli nedenlerinden biri gerekli mesleki bilgi ve beceriye sahip olunamamasının yanında yeterli iş tecrübesine sahip olunamamasıdır. İşbaşı eğitim programının temel gayesi mesleki deneyimi veya iş tecrübesi olmayan kişilere mesleki deneyim ve iş tecrübesi kazandırılarak bu kişilerin istihdam edilebilirliklerinin arttırılmasıdır. Bir diğer gaye ise nitelikli işgücü temin etmekte zorlanan işverenlere işe alacakları kişileri işyerinde belli bir süre gözlemleyerek ve eğitim vererek kişiler hakkında ayrıntılı bilgi sahibi olma ve işe alma konusunda isabetli bir karar verme imkânı sunmaktır.

2014 yılından itibaren işbaşı eğitim programlarının sayısı ciddi manada artış eğilimine girmiştir. İşverenler tarafından oldukça rağbet gösterilen işbaşı eğitim programları, katılımcılar açısından da pratik eğitim almaları ve işyerinde tecrübe kazanarak sonrasında daha kolay iş bulmaları açısından önemli bir aktif işgücü programı olarak karşımıza çıkmaktadır. 2016 yılında düzenlenen toplam kurs sayısı 2010 yılına göre 45 katına çıkmıştır. Bu durum İŞKUR'un kurslarının daha çok kişiye beceri kazandırdığını ve işgücü piyasasında etkinliğini arttırdığını göstermektedir.

2016 yılında 806 program düzenlenmiş olup toplam bin 755 kişi programa katılmıştır. Katılımcıların yüzde 45,8'i kadınlardan yüzde 54,8'i erkeklerden oluşmaktadır. Artış eğiliminde olan işbaşı eğitim programı son iki yıl aynı seyirde katılımcı sağlanmış ve 2014 yılına göre son iki yılda ciddi manada yükseliş görülmektedir.

Tablo 8:İşbaşı Eğitim Programlarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı

Kadın	Erkek	Toplam
Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	Makineci (Dikiş)	Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı
Makineci (Dikiş)	Garson (Servis Elemanı)	Makineci (Dikiş)
Kat Hizmetleri Elemanı/Kat Görevlisi	Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	Kat Hizmetleri Elemanı/Kat Görevlisi
Ön Muhasebeci	Kat Hizmetleri Elemanı/Kat Görevlisi	Garson (Servis Elemanı)
Büro Memuru (Genel)	Satış Danışmanı	Satış Danışmanı
Garson (Servis Elemanı)	Büro Memuru (Genel)	Büro Memuru (Genel)
Satış Danışmanı	Reyon Görevlisi	Ön Muhasebeci
Kasiyer	Kalite Kontrolcü	Büro İşçisi
Büro İşçisi	Büro İşçisi	Reyon Görevlisi
Tıbbi Sekreter	Ön Muhasebeci	Kasiyer

Kaynak: İŞKUR

2016 yılında en fazla Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı, Makineci(Dikiş) ve Kat Hizmetleri Elemanı/Kat Görevlisi mesleklerinde işbaşı eğitim programı düzenlenmiştir. Kadınlarda en fazla Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı, Makineci(Dikiş) ve Kat Hizmetleri Elemanı/Kat Görevlisi mesleğinde program düzenlenmiştir. Erkeklerde ise en fazla Makineci(Dikiş), Garson (Servis Elemanı) ve Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı mesleklerinde program düzenlenmiştir.

Tablo 9:Girişimcilik Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2014-2016)

GEP					Cinsiyet Dağılımı	
Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek
2014	12	101	214	315	32,1%	67,9%
2015	23	236	343	579	40,8%	59,2%
2016	28	239	460	699	34,2%	65,8%

Kaynak: İŞKUR

Girişimcilik Eğitim Programları, istihdamın korunması, artırılması, geliştirilmesi ve işsizliğin azaltılması hedefleri çerçevesinde işsizlere kendi işlerini kurma imkânı sunarak hem işsiz olan bireyleri işsizlikten kurtarmayı hem de bireylere ilave istihdam imkânı oluşturmayı hedeflemektedir. 2016 yılında 28 girişimcilik eğitim programı düzenlenmiştir. 2016 yılında düzenlenen girişimcilik eğitim programı 2014 yılına göre 2,2 kat daha fazladır. Programa 239'u kadın, 460'ı erkek olmak üzere toplam 699 kişi katılmıştır.

Tablo 10: Toplum Yararına Programlar ve Kursiyer Sayıları (2010-2016)

TYP					Cinsiyet Dağılımı	
Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek
2010	60	68	528	596	11,4%	88,6%
2011	34	63	376	439	14,4%	85,6%
2012	51	92	458	550	16,7%	83,3%
2013	0	0	0	0	-	-
2014	0	0	0	0	-	-
2015	263	1.278	2.761	4.039	31,6%	68,4%
2016	94	1.004	1.068	2.072	48,5%	51,5%

Kaynak: İŞKUR

Toplum Yararına Programlar; işsizliğin yoğun olduğu dönemlerde toplum yararına bir iş ya da hizmetin gerçekleştirilmesi yoluyla özellikle istihdamında zorluk çekilen işsizlerin çalışma alışkanlık ve disiplininden uzaklaşmalarını engelleyerek işgücü piyasasına uyumlarını gerçekleştirmek ve geçici gelir desteği sağlamak gayesiyle uygulanmaktadır. Afyonkarahisar ilinde 2015 yılında toplum yararına programlara katılanların sayısında ciddi bir artış meydana gelmiştir. 2016 yılından toplam 94 kurs açılmış olup bu programlara 1.004 kadın, 1.068'i erkek olmak üzere toplamda 2.072 kişi katılmıştır. Toplum yararına programlar en fazla Çevre Temizliği ve Ağaçlandırma işlerinde düzenlenmiştir.

İşsizlik Ödeneği

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren sigorta koludur.

Tablo 11: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Başvuru ve Hak Eden Sayısı (2010-2016)

Yıllar	Başvuru Sayısı	Hakeden Sayısı
2010	1.878	1.662
2011	2.297	2.005
2012	3.098	2.321
2013	3.671	2.665
2014	4.024	2.880
2015	5.621	3.348
2016	9.208	4.782

Kaynak: İŞKUR

Afyonkarahisar ilinde 2016 yılında toplam 9 bin 208 kişi işsizlik ödeneğine başvurmuş, bu kişilerden 4 bin 782'si işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. İşsizlik ödeneğine başvuru ve hak eden

sayısı yıllar itibari ile artmıştır. İşsizlik ödeneğine başvuranların sayısı 2016 yılında 2015 yılına göre yaklaşık yüzde 64 oranında artmıştır. İşsizlik ödeneğini hak edenlerin sayısı ise 2016 yılında 2015 yılına göre yaklaşık yüzde 48 oranında artış göstermiştir.

Tablo 12'de ise işsizlik ödeneğini hakedenlerin meslek bilgileri yer almaktadır. İşsizlik ödeneğini hak edenler içerisinde ilk sırada Beden İşçisi (Genel) mesleğindekiler bulunmaktadır.

Tablo 12: Mesleklere Göre İşsizlik Ödeneğini Hak Eden Sayıları (2016)

Meslekler	İÖ Hakeden Sayısı
Beden İşçisi (Genel)	710
Temizlik Görevlisi	248
Şoför-Yük Taşıma	219
Tuğla İmal İşçisi	180
Mermer İşçisi	156
Satış Danışmanı	133
Büro Memuru (Genel)	95
Ön Muhasebeci	86
Şoför (Yolcu Taşıma)	79
Garson (Servis Elemanı)	73

Kaynak: İŞKUR

Afyonkarahisar ili için başvuru sayısı, kayıtlı işsiz sayısı ve açık iş sayısında ilk sırada yer alan Beden İşçisi (Genel) mesleği işsizlik ödeneğini hakedenler içinde de birinci sırada yer almaktadır. Beden İşçisi (Genel) mesleğinde 710 kişi işsizlik ödeneği almayı hak etmiştir. Bu rakam toplam işsizlik ödeneğini almaya hak edenlerin %14,8'ini oluşturmaktadır. Temizlik Görevlisi mesleğinde ise bu sayı 248 olarak gerçekleşmiştir. Bu meslekleri ise Şoför-Yük Taşıma ve Tuğla İmal İşçisi meslekleri takip etmiştir. Tablo 12'den anlaşılacağı üzere birkaç meslek haricinde daha çok nitelik gerektirmeyen mesleklerde işsizlik ödeneği alma durumu mevcuttur. Bu durum da meslek sahibi olan kişilerin daha az iş kaybına uğradıkları anlamına gelmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

İşgücü piyasasında arz ve talep dengesinin kurulması yolu ile daha etkin işleyişi sağlamak adına işgücü piyasasındaki gelişmeleri takip etmek önemli bir konuyu oluşturmaktadır. İşgücü piyasasında işgücü arzı ve talebinin niteliklerini ortaya çıkarmak ise söz konusu etkin işleyişin ön şartı olarak kabul edilmektedir. İşgücü arzında görülen fazlalıklara rağmen hala belirli alanlarda işgücü sıkıntısı çekilmekte, nitelik uyumsuzluğu sonucu işsizlik azalış eğilimine girememektedir. Bu sorun da gelişmiş ülkelerin dahi işgücü piyasasında en çok sıkıntı çektiği konuların başında gelmektedir.

İşgücü piyasasında eşleştirme hizmetlerinde yaşanan bu tür sıkıntıları bertaraf edebilmek için işgücünün istihdam edilebilirliğini arttırmak odak nokta olarak ortaya çıkmasına rağmen ilk önce işgücü piyasasının gerçek ihtiyaçlarını tespit etmek önemlidir. Bunun sebebi işgücü piyasasının ihtiyacı olmamasına rağmen söz konusu alanda işgücü yetiştirilmesi gibi etkin olmayan faaliyetlerde bulunmanın oluşturduğu etkinlik problemi olarak söylenebilir. Belirli bir alanda işgücü ihtiyacı var mı? İhtiyaç varsa kaç kişilik açık iş mevcut? Hangi beceriler aranmakta? Bir mesleğin temininde güçlük çekiliyorsa bunun sebebi işe başvuru yapılmaması mı, gerekli niteliğe sahip olunamadığından mı ya da ücret ve çalışma koşulları beğenilmediği için mi? Bu soruların cevaplarına ulaşmak, etkin bir eşleştirme hizmeti için zaruri görünmektedir. Bu sebeple işgücü piyasasının talep boyutunun ele alınıp, Kurum politikalarına yön vermesi için çok ciddi çalışmalar yapılmaktadır. İşgücü piyasasının arz yönünü ele alan ve istatistiklerini yayımlayan Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), bu çalışmalarını Sürekli Hanehalkı İşgücü Anketleri aracılığıyla gerçekleştirmektedir. Talep tarafına ilişkin ise İŞKUR'un İşgücü Piyasası Araştırmaları bu alandaki boşluğu kapatmaya yöneliktir. Bu bağlamda işgücü piyasasının seyrini izlemek, değerlendirmek ve beklentileri açığa çıkarmak gayesiyle İşgücü Piyasası Araştırması yapılmaktadır.

4904 sayılı Kanunda Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi gayesiyle Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri İşgücü Piyasası Araştırmaları (İPA) periyodik olarak sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmaya başlanmıştır. İşgücü piyasası araştırmaları2011 yılı ikinci yarısından itibaren TÜİK işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve

gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında da diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2017 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 3 Nisan – 5 Mayıs 2017 tarihleri arasında Türkiye genelinde 90 bin 749 işyeri ziyaret edilerek yüze görüşme yöntemiyle veri derlenmiştir. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri ile Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan ve 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için 77 ilde tamsayım, 4 ilde (Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa) örneklem yöntemiyle çalışılmıştır. 2-9 ile 10-19 arası çalışanı olan işyerlerinde ise Türkiye geneli sonuç alabilmek için örneklem yöntemiyle sahaya çıkılmıştır. Bu tabakalarda il düzeyinde bir sonuç elde edilmemiştir.

İşyerleriyle, Kurum personeli tarafından yüz yüze görüşme yöntemiyle gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu" kapsamında,

- Temel işyeri bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)
- Açık iş (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Arama Kanalı, Cinsiyet, Arama Süresi)
- Temininde güçlük çekilen meslekler (Meslek, Güçlük Çekme Nedeni)
- 30 Nisan 2018 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

İşyerleri ve Mevcut İstihdam bölümünde Afyonkarahisar ilinde gerçekleştirilen işgücü piyasası araştırması kapsamında bulunan işyerleri ile işyerlerinde çalışanlar üzerinde durulmaya çalışılacaktır. İşyerlerinin kuruluş yılı, İŞKUR hizmetlerinden yararlanma durumu ve hangi tür hizmetlerden yararlandığı, işyerlerinin vardiyalı çalışma yapma durumları, ihracat yapıp yapmama durumları ile part-time çalışanının bulunup bulunmadığı durumlarına ilişkin toplanan bilgilere yer verilecektir. Çalışma kapsamında Afyonkarahisar ilinde 607 işyeri için veri derlenmiştir. Bu işyerlerinde 31 bin 094 çalışan tespit edilmiştir.

İşyeri Verileri

Afyonkarahisar ilinde 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için veri üretilmiştir. Tablo 13'de Afyonkarahisar ilinde araştırma kapsamında olan işyerlerinin sektörel dağılımı incelenecektir.

Tablo 13: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

Sektörler	İşyeri Sayısı
İmalat	205
Toptan ve perakende ticaret	138
İnşaat	78
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	45
Ulaştırma ve depolama	28
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	27
Madencilik ve taş ocakçılığı	22
Eğitim	15
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	13
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	11
Bilgi ve iletişim	6
Diğer hizmet faaliyetleri	6
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	4
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	3
Finans ve sigorta faaliyetleri	3
Gayrimenkul faaliyetleri	2
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	1
Genel Toplam	**607**

Kaynak: İPA 2017

Afyonkarahisar ilinde İmalat sektörünün önemi, İşgücü Piyasası Araştırmalarında da ortaya çıkmıştır. Afyonkarahisar ilindeki çalışma kapsamına giren işyerlerinin yüzde 33,7'si İmalat sektöründe yer almaktadır. Türkiye geneli ile kıyaslama yapılacak olursa; Türkiye genelinde 20 ve daha fazla istihdamlı işyerleri içerisinde İmalat sektöründe bulunan işyerlerinin ağırlığı yüzde 30,0'dır. Bu durumda Afyonkarahisar ilinde İmalat sektöründe bulunan işyerlerinin toplam işyerleri içindeki ağırlığı Türkiye ortalamasının üzerinde bulunmaktadır. İmalat sektöründen sonra en fazla işyeri Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe faaliyet göstermektedir. Araştırma kapsamında il genelinde yer alan işyerlerinin yüzde 22,7'si bu sektörde bulunmaktadır. Ayrıca yüzde 19 olan Türkiye ortalamasının üzerinde olduğu görülmektedir. Afyonkarahisar ilinde 20 ve daha fazla kişi istihdam eden her 2 işyerinden biri İmalat ve Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe faaliyet göstermektedir.

En az işyeri ise Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektöründe bulunmaktadır. Daha sonra ise Gayrimenkul Faaliyetleri bulunmakta, Finans ve sigorta faaliyetleri ile

Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor faaliyetleri sektörü 3'er işyeri ile karşımıza çıkmaktadır. Ancak bu tablo okunurken Afyonkarahisar ili düzeyinde 20 ve daha fazla istihdamı olan işyerleri araştırma kapsamına dahil olduğu göz önünde bulundurulmalıdır.

Şekil 5:İşyerlerinin Yaşına Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2017

Grafik 5'de görüldüğü üzere Afyonkarahisar ilinde araştırma kapsamında yer alan işyerlerinin yüzde 20,5'i 5-9 yaş arasındaki işyerlerinden oluşmaktadır. 10-14 yaş arasında olan işyerlerinin ağırlığı ise yüzde 14,2'dir. İşyerlerinin yaklaşık yarısı 0-14 yaş aralığındadır. Yaklaşık 10 işyerinden 4'ü ise 20 ve daha fazla yıldır faaliyet göstermektedir.

Şekil 6: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşyerlerinin Dağılımı

Kaynak: İPA 2017

Afyonkarahisar ilinde Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektöründe yer alan işyerlerinin tamamında part-time çalışan bulunmaktadır. Afyonkarahisar il

genelinde bu oran yüzde 9,0 olarak gerçekleşmiştir. Afyonkarahisar ilinde ikinci sırada Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor sektörü yer almıştır. Bu sektörde işyerlerinin yüzde 33,3'ünde part-time çalışanı bulunmaktadır. Üçüncü sırada ise yüzde 27,3 ile Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetleri sektörü yer almıştır. Bu sektörlerde bulunan işyerlerinde part-time çalışan oranın yüksek olmasının sebebi bu sektörlerde bulunan işyeri sayısının düşük olmasıdır. Zira İnşaat sektöründe işgücü part-time çalışma yapma eğiliminde daha az bulunmaktadır. Özellikle çalışma şartları ve ücret düzeyi, part-time çalışma yönünde işgücünü sevk etmemektedir.

Part-time çalışmalar, esnek bir çalışma şekli olup işgücü piyasasında kadınlar tarafından oldukça talep edilmektedir. Gerek ailevi yükümlülükler gerekse işgücü piyasasında işverenlerin kadın emeğinden sürekli olarak faydalanabilme yönündeki olumsuz algısı kadınları, part-time şeklinde istihdam biçimlerine yönlendirmektedir. Grafik 7'de part-time çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerindeki kadın çalışanların oranları bulunmaktadır.

Şekil 7: Kadınların Part-Time Çalışma Durumu

Kaynak: İPA 2017

Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların yüzde 26,5'ini kadınlar oluşturmaktayken Afyonkarahisar ilinde bu oran yüzde 21,5 olarak gerçekleşmiştir. Part-time çalışma yapma durumlarına göre Afyonkarahisar ili verileri incelendiğinde ise bu esnek çalışma şeklini kullanan işyerlerinde çalışanların içinde kadınların oranı yüzde 21,4 iken bu çalışma şeklini kullanmayan işyerlerindeki kadın çalışanların oranı yüzde 21,5 olarak tespit edilmiştir. Türkiye geneli verileri incelendiğinde part-time çalışma yapan işyerlerinde kadın çalışanların oranı yüzde 33,2 iken bu oran part-time çalışma yapmayan işyerlerinde yüzde 24,6'da kalmıştır. Afyonkarahisar ilinde part-time çalışma kadın istihdamını çok fazla etkilememiştir.

Şekil 8: Sektör Bazında İşyerlerinin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu

Kaynak: İPA 2017

Afyonkarahisar ilinde işyerlerinin yüzde 33,4'ünde vardiyalı çalışma mevcut olup bu oran 20+ istihdamlı işyerleri için Türkiye genelinde yüzde 25,7'dir. Afyonkarahisar ilinde en fazla oranda vardiyalı çalışma yapan işyeri Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektöründe görünmektedir. Ancak bu sektörde faaliyet gösteren ve araştırma kapsamına giren yalnızca bir işyeri mevcuttur. Dolayısıyla ilgili işyerinde vardiyalı çalışma yapıldığı için sektör oranı % 100 olmuştur. İnşaat sektörü ise en az vardiyalı çalışma yapılan sektör olmuştur. İnşaat sektöründe bu oranın düşük olmasının nedeni çalışma saatlerinin düzenli olmasından kaynaklanmaktadır. Vardiyalı çalışmayı az yapan bir diğer sektör olan Mesleki, bilimsel ve teknik sektöründe bu oran yüzde 9,1 olarak gerçekleşmiştir. Söz konusu sektörde vardiyalı çalışmanın az yapılmasının nedeni ise işgücünden gün içinde belirli saatlerde verim alınabilmesi olarak söylenebilir.

Afyonkarahisar ili genelinde vardiyalı çalışma yapma oranının, ortalamanın üstünde olduğu sektörler; Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı, Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri, Gayrimenkul Faaliyetleri, Madencilik ve Taş Ocakçılığı, İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri, İmalat, Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri ile Bilgi ve İletişim sektörleri olmuştur.

Şekil 9: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu

Kaynak: İPA 2017

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde özellikle gece çalışmalarında erkekler daha yoğun bir şekilde çalıştırılmaktadır. Kadın işçilerin gece vardiyasında çalışabilmesi mevzuat açısından da özel düzenlemelere tabidir. Yasal yükümlülükler ve ailevi sorumluluklar gibi sebeplerle vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde erkek işgücünün daha fazla çalışması beklendik bir durumdur. Gündüz vardiyalarında bu husus geçerli olmasa da genel olarak erkek işgücü tercihinde bir eğilim söz konusudur.

Şekil 9'da söz konusu eğilime ters yönde bir durum olduğu göze çarpmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılan işyerleri için kadınların çalışma oranı, vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerine kıyasla daha fazladır. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde çalışanların yüzde 23,0'ı kadın, yüzde 77,0'ı ise erkeklerden oluşmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerinde ise kadınların çalışma oranı yüzde 19,4'e düşmektedir. Bu işyerlerinde de erkeklerin nihai olarak daha fazla oranda çalıştığı görülmektedir. Fakat bunun sebebi genel olarak Afyonkarahisar ilinde 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların sadece yüzde 21,5'inin kadınlardan oluşmasıdır. Yani her 5 çalışandan 1'i kadın 4'ü erkeklerden oluşmakta olup Türkiye ortalamasına da yakın bir oran söz konusudur.

Türkiye ortalamasında vardiyalı çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerindeki kadınların çalışma durumlarında belirgin bir fark bulunmamaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerindeki çalışanlarda kadınların oranı, vardiyalı çalışma yapılan işyerlerine göre sadece 3,6 puan bir farkla fazladır. Şekilden de görüldüğü üzere bu fark Türkiye geneline kıyasla Afyonkarahisar ilinde ters yönde işlemektedir.

Şekil 10: Sektörlere Göre İşyerlerinin İhracat Yapma Oranı

Kaynak: İPA 2017

Afyonkarahisar ilinde 17 sektörden 8 sektörde bulunan işyerleri ihracat yapmaktadır. Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme sektöründe bulunan işyerlerinin yüzde 100,0'ı ihracat yapmakta, ikinci sırada ise yüzde 71,1 ile Madencilik ve taş ocakçılığı sektörü bulunmaktadır. Bu iki sektör ihracat yapma oranı anlamında Afyonkarahisar ili ortalamasına göre yüksek bir seviyededir. Bu oranlar Türkiye ortalaması ile de benzerlik göstermektedir. Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 24,1'i ihracat yapmaktadır. Ülke genelinde ihracat yapan işyeri oranının en yüksek olduğu ilk iki sektör ise yüzde 55,2 ile İmalat ve yüzde 30,3 ile de Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörleridir.

İlimizde Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme sektöründe söz konusu oranın yüksek çıkmasının en önemli sebebi 1 işyerinin araştırma kapsamında olmasıdır. Afyonkarahisar ilinde yoğun olarak İnşaat sektöründe yer alan işverenler olmasına rağmen ihracat yapan işyeri oranı yüzde 1,4 ile son sırada yer almaktadır. İmalat sektörü ilin önemli bir payını oluştururken ihracat yapan işyerlerinde de yoğunluktadır. İmalat sektöründe yer alan işyerlerinin yüzde 50,5'i ihracat yapmaktadır. Bu sektördeki işverenler için ise ihracat yapma oranı diğer sektörlere nazaran yüksek olması ihracata dayalı olarak ekonomik faaliyet içerisinde bulunmalarını göstermektedir. İhracat yapan işyerlerinde ise istihdam kapasitesinin ve işgücü verimliliğinin yüksek olması beklenmektedir.

Şekil 11: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

Kaynak: İPA 2017

Afyonkarahisar ilinde bulunan 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 70,8'i İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Türkiye genelinde ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı yüzde 55,4 olarak gerçekleşerek, bu oran Afyonkarahisar ili için Türkiye ortalamasının üstünde bulunmaktadır.

İŞKUR hizmetlerinden faydalanmış olan bu işyerleri ise en çok Eleman Talebi hizmetinden yararlanmıştır. Bu işyerlerinin yüzde 88,1'i Eleman Talebi hizmetinden yararlanırken yüzde 42,3'ü ise Danışmanlık ve Yönlendirme alanında İŞKUR ile iletişime geçmişlerdir.

Şekil 12: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

Kaynak: İPA 2017

Şekil 12'de ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranları sektörler bazında gösterilmiştir. Afyonkarahisar ilinde Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme sektöründe yer alan işyerlerinin yüzde 100'ü İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Bu oranın yüksek olmasının sebebi bu sektörde faaliyet gösteren işyeri sayısının 1 olması ve bu işyerinin de İŞKUR hizmetlerin faydalanmış olmasıdır. İlin en çok işyerine sahip sektörü olan İmalat sektöründe ise bu oran il geneli olan yüzde 70,8'in üstünde kalarak yüzde 80,8 seviyesinde gerçekleşmiştir. İlin diğer önde gelen sektörlerinden olan Toptan ve perakende ticaret ve İnşaat sektörlerinde bu oran sırası ile yüzde 71,1 ve yüzde 45,7 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 14: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

Sektörler	Çalışanlara Yönelik Eğitim	Danışmanlık ve Yönlendirme	Eleman Talebi	İEP	KÇÖ	Kurs
İmalat	-	55,8%	93,9%	24,2%	0,6%	3,6%
Toptan ve perakende ticaret	1,1%	41,6%	92,6%	38,3%	-	1,0%
İnşaat	3,1%	34,4%	87,5%	31,2%	3,1%	-
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	-	26,1%	90,2%	64,6%	-	3,3%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	5,3%	21,2%	84,7%	47,1%	-	-
Madencilik ve taş ocakçılığı	-	62,4%	62,1%	24,9%	-	-
Ulaştırma ve depolama	-	25,1%	81,3%	43,9%	-	-
Eğitim	-	10,0%	30,0%	60,0%	-	-
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	-	12,5%	75,0%	37,5%	12,5%	12,5%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	-	37,5%	100,0%	62,5%	-	-
Diğer hizmet faaliyetleri	24,7%	-	49,4%	75,3%	-	-
Bilgi ve iletişim	-	29,6%	100,0%	29,6%	-	29,6%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	-	-	66,7%	33,3%	-	-
Gayrimenkul faaliyetleri	-	50,0%	100,0%	50,0%	-	-
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	-	100,0%	100,0%	100,0%	-	-
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	-	-	-	100,0%	-	-
Genel Toplam	**1,0%**	**42,3%**	**88,1%**	**35,9%**	**0,8%**	**2,4%**

Kaynak: İPA 2017

Afyonkarahisar ilinde araştırma kapsamına gire bir tane işyerine sahip olan Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme sektöründe faaliyet gösteren işyeri İŞKUR hizmetlerinden

faydalanmış ve dolaysıyla bu oran yüzde yüz olduğu görülmüştür. Bu ve diğer sektörlerin İŞKUR'un hangi hizmetlerinden daha çok yararlandığı sorusunun cevabı ise yukarıdaki tablo 14'de yer almaktadır. Afyonkarahisar İlinde faaliyet gösteren en çok işyerine sahip olan İmalat sektörünü ele aldığımızda; İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin yüzde 93,9'u Eleman Talebi, yüzde 55,8'i ise Danışmanlık ve Yönlendirme hizmetinden faydalanmışlardır.

Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor sektöründe yer alan işyerleri İŞKUR'un sadece İşbaşı Eğitim Programı hizmetinden yararlanmıştır. İŞKUR hizmetlerinden faydalanan Bilgi ve iletişim, Gayrimenkul ve İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörlerinde yer alan işyerlerinin tamamı Eleman Talebi hizmetinden faydalanmışlardır.

İŞKUR'dan eleman talebinden İmalat sektörü yüzde 93,9 oranında yararlanmaktadır. Bu oran Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe yüzde 92,6 ve İnşaat sektöründe ise yüzde 87,5 olarak gerçekleşmiştir. İşyeri ağırlığını yoğun olarak elinde tutan bu üç sektör İŞKUR'dan eleman talebinde bulunarak personel ihtiyacını karşılamaya çalışmaktadır.

Özellikle kısa çalışma ödeneği almak için diğer sektörlere nazaran Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler işverenleri daha yüksek oranda İŞKUR ile temasa geçmiştir. Bu sonuçtan hareketle Afyonkarahisar ilinde, ekonomik kriz ya da zorlayıcı sebepler dolayısıyla Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektöründeki işyerlerinin İŞKUR'dan daha yüksek oranda KÇÖ desteği almış olduğu söylenebilir.

Şekil 13'de ise işyerlerinin vardiyalı çalışma, part-time çalışma ve ihracat yapma durumlarına göre İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranları Afyonkarahisar ili ve Türkiye geneli karşılaştırması yapılarak incelenmiştir.

Şekil 13: İşyeri Özelliklerine Göre İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanma Oranı

Kaynak: İPA 2017

Türkiye genelinde vardiyalı çalışma yapan işyerlerinin yüzde 71,5'i İŞKUR hizmetlerinden yararlanmaktadır. Afyonkarahisar ilinde ise bu oran yüzde 82,1 ile Türkiye ortalamasının üstünde gerçekleşmiştir. Şekil 8'de belirtilen Afyonkarahisar ilindeki araştırma kapsamına giren tüm işyerlerinin yüzde 33,4'ü vardiyalı çalışma yapmaktadır.

Afyonkarahisar ilinde işyerlerinin yüzde 24,1'i ihracat yaparken, bu işyerlerinin yaklaşık onda dokuzu İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Söz konusu oran Türkiye genelinin üstündedir.

Afyonkarahisar ilinde part-time çalışma yapılan işyerlerinin % 76,7'si İŞKUR hizmetlerinden yararlanmaktayken, Türkiye genelinde bu oran % 65,8 düzeyindedir.

Mevcut İstihdam

Afyonkarahisar ilinde araştırma kapsamına dahil olan 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların verileri Mevcut İstihdam başlığı altında incelenecektir.

Afyonkarahisar ilinde 20+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 31 bin 094 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 24 bin 416 çalışan erkeklerden, 6 bin 678 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır.

Tablo 15: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

Sektörler	Kadın	Erkek	Toplam
İmalat	2.205	10.497	12.702
Toptan ve perakende ticaret	1.271	4.237	5.507
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	550	2.005	2.555
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	641	1.609	2.250
İnşaat	170	1.420	1.590
Madencilik ve taş ocakçılığı	44	1.320	1.364
Bilgi ve iletişim	623	546	1.168
Ulaştırma ve depolama	113	1.013	1.126
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	555	299	854
Eğitim	291	345	636
Diğer hizmet faaliyetleri	66	471	537
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	45	214	259
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	55	150	205
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	18	142	160
Finans ve sigorta faaliyetleri	17	71	88
Gayrimenkul faaliyetleri	8	38	46
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	8	38	46
Genel Toplam	**6.678**	**24.416**	**31.094**

Kaynak: İPA 2017

Sektörlere göre dağılımda ise; Afyonkarahisar ilinde çalışanların önemli bir ağırlığı İmalat sektöründe istihdam edilmektedir. İmalat sektörünün Afyonkarahisar ili için önemi bu verilerden de anlaşılmaktadır. Erkeklerde yüzde 42,9 oranında, kadınlarda ise yüzde 33,0 oranında İmalat sektöründe istihdam edilme durumu söz konusudur. Toplam çalışan sayıları içinde ise imalat sektöründe çalışma oranı yüzde 40,8 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 15 incelendiğinde İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri ile Bilgi ve iletişim sektöründe kadın çalışan sayısının erkek çalışan sayısından fazla olduğu görülmektedir.

Şekil 14: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları

Kaynak: İPA 2017

Yukarıdaki şekil 14'da Afyonkarahisar ilinde bulunan 20+ istihdamlı işyerlerindeki ortalama çalışan sayıları gösterilmiştir. İl geneline bakıldığında işyerlerinde ortalama olarak 51 kişi istihdam edilmektedir. Sektörler özelinde incelendiğinde; ortalama çalışan sayısı en fazla Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektöründe bulunmaktadır. Bu sektördeki işyerlerinde ortalama 259; ikinci sırada bulunan Bilgi ve iletişim Faaliyetleri sektöründe 191 kişi ve üçüncü sırada bulunan İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründe ise 95 kişi istihdam edilmektedir. Bu üç sektör il geneli ortalamasının üzerinde bulunmaktadır.

İl genelindeki çalışan sayıları, sektörlerden sonra meslek grubu bazında da tablo 16'deki veriler üzerinden değerlendirilebilir.

Tablo 16: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları

Meslek Grupları	Kadın	Erkek	Toplam
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	395	6.637	7.032
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	1.822	4.657	6.479
Hizmet Ve Satış Elemanları	1.150	3.423	4.573
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	534	3.881	4.415
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	1.317	1.851	3.167
Profesyonel Meslek Mensupları	862	1.050	1.912
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	299	1.435	1.735
Yöneticiler	220	1.104	1.324
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	79	378	457
Genel Toplam	**6.678**	**24.416**	**31.094**

Kaynak: İPA 2017

Toplam çalışanların içerisinde Tesisat ve Makine Operatörleri ve montajcılar Meslekler grubunda çalışanlar ilk sırada bulunmaktadır. Toplam çalışanların yüzde 22,6'sı, erkek çalışanların yüzde 27'si bu meslek grubunda bulunurken kadınların bu meslekte çalışma oranı oldukça düşük olduğu görülmektedir. İkinci sırada ise Nitelik Gerektirmeyen meslek grubu yer almakta ve yüzde 20,5 oranında çalışanı barındırmaktadır. Bu meslek grubunda kadın çalışan oranı ise 27,2 ile ilk sırada yer almaktadır.

Afyonkarahisar ilinde kadınların yüzde 27,3'ü Nitelik Gerektirmeyen Meslekler, yüzde 19,7'si Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grubunda yer almaktadır. Erkeklerin ise yüzde 27,2'si Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar ile yüzde 19,1'i Nitelik Gerektirmeyen Meslekler grubunda yer almaktadır.

Çalışan sayısının en az olduğu meslek grubu ise Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları olmuştur. Bu meslek grubunda çalışan sayısının düşük çıkmasının nedeni Tarım sektörünün araştırma kapsamı dışında olmasıdır.

Tablo 17: İşyeri Yaşına ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

İşyeri Yaşı (Yıl)	Kadın	Erkek	Toplam
0-4	1.828	3.251	5.079
5-9	794	3.583	4.377
10-14	1.689	3.510	5.200
15-19	705	2.599	3.303
20-24	804	4.291	5.095
25+	859	7.181	8.040
Genel Toplam	**6.678**	**24.416**	**31.094**

Kaynak: İPA 2017

Tablo 17'de ise çalışanların istihdam edildiği işyerlerinin yaş bilgileri bulunmaktadır. Bu tabloda öne çıkan husus; ilimizde işyeri yaşına göre çalışan sayılarının nispeten orantılı dağıldığıdır. 0-4 yaş arasında olan işyerlerinde çalışanların yüzde 29'u kadınlardan oluşmaktayken, 25 ve daha fazla yıldır faaliyet gösteren işyerlerinde çalışanların içindeki kadınların oranı yüzde yaklaşık 11'dur.

İstihdamda bulunan işyerlerini incelediğimizde yaşlar arasında belirgin bir fark görülmemektedir. 25 ve daha fazla yıldır faaliyet gösteren işyerlerinde çalışanların sayısı 8.094 ile birinci sırada yer alırken; 15-19 yaş arasında işyerlerinde çalışan sayısı 3.303 ile son sırada yer almaktadır.

Tablo 18:En Fazla Çalışanı Olan Meslekler

Toplam	Kadın	Erkek
Temizlik Görevlisi	Temizlik Görevlisi	Temizlik Görevlisi
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Şoför-Yük Taşıma
Şoför-Yük Taşıma	Beden İşçisi (Genel)	Tuğla İmal İşçisi
Tuğla İmal İşçisi	Makineci (Dikiş)	Mermer İşçisi
Beden İşçisi (Genel)	Yıkama Ve Ayıklama İşçisi (Meyve Sebze) (Elle)	Güvenlik Görevlisi
Mermer İşçisi	Yaşlı Bakımı Meslek Elemanı	Yönetici (İş Hizmetleri)
Güvenlik Görevlisi	Kasiyer	Beden İşçisi (Genel)
Yönetici (İş Hizmetleri)	Çocuk Bakıcısı/Çocuk Bakım Elemanı	Mermer Silim İşçisi
Paketleme İşçisi	Kat Hizmetleri Elemanı/Kat Görevlisi	Paketleme İşçisi
Garson (Servis Elemanı)	Ön Muhasebeci	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi

Kaynak: İPA 2017

Tablo 18'da ise Afyonkarahisar ilinde cinsiyet bazında en fazla çalışılan meslekler görülmektedir. Özellikle çalışan sayısının en fazla olduğu ilk on mesleğin dokuzunun erkek çalışanlar bazında da ilk on içerisinde olması toplam çalışanlar içinde erkeklerin ağırlıkta olmasından

kaynaklıdır. Temizlik Görevlisi mesleği hem kadınlar hem de erkek çalışanlar arasında en fazla çalışılan ilk mesleği oluşturmaktadır. Kadınların en fazla çalıştığı meslekler içerisinde erkeklerden farklı olarak Makineci(Dikiş), Çocuk Bakıcısı/Çocuk Bakım Elemanı, Ön Muhasebeci, Yaşlı Bakım Meslek Elemanı ve Kat Hizmetleri Görevlisi bulunmaktadır.

AÇIK İŞLER

Açık işler; işgücü piyasasında işverenlerin ihtiyaçlarını ortaya koyan, gerek meslek gerekse talep edilen beceri ve eğitim düzeyi bilgisini elde etmek suretiyle açılacak olan mesleki eğitim kursları, işverenlere verilmesi muhtemel teşvikler ve iş arayanları doğru mesleklere yöneltmek anlamında alınacak kararları etkileyen önemli verileri içermektedir.

Çalışma kapsamında işyerlerine ziyaret esnasında açık işlerinin bulunup bulunmadığı ve İşyerlerine açık iş bulunan mesleklerin yanında, bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranan beceriler, açık işleri hangi kanallar ile aradıkları ve aranma süresi de sorulmuştur. Bu başlık altında açık iş kapsamında derlenen veriler incelenecektir.

Şekil 15: Açık İşi Olan İşyeri Oranı

Kaynak: İPA 2017

Afyonkarahisar ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 12,4'ünde açık iş bulunmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasının altında olup Türkiye geneli için açık işi olan işyeri oranı yüzde 17,7 olarak gerçekleşmiştir.

Afyonkarahisar ilinde 75 işyerinden 525 kişilik açık iş tespit edilmiş olup, sektörlere göre açık iş sayıları tablo 19'da gösterilmiştir.

Tablo 19: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı

Sektörler	Açık İş Sayısı
İmalat	234
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	114
Toptan ve perakende ticaret	95
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	34
İnşaat	27
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	10
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	6
Eğitim	3
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	2
Ulaştırma ve depolama	1
Genel Toplam	**525**

Kaynak: İPA 2017

Afyonkarahisar ili İşgücü Piyasası Araştırması sonucunda İmalat sektörünün açık işlerde önemli bir ağırlığının olduğu görülmektedir. 525 kişilik açık işin yüzde 44,5'ine tekabül eden 234 kişilik kısmı İmalat sektöründeki işverenlerden gelmiştir. Açık iş sayısının yoğun olduğu diğer sektörler ise İdari ve Destek, Toptan ve Perakende Ticaret ve Konaklama ve yiyecek hizmetleri sektörleridir.

Tablo 20'de ise sektörler özelinde açık iş oranları ile ilgili sektördeki işyerlerinin açık iş verme oranları gösterilmiştir.

Tablo 20: Sektörlere Göre Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşyeri Oranı

Sektörler	Açık İş Oranı	Açık İşi Olan İşyeri Oranı
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	4,3%	8,4%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	4,2%	33,3%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	3,7%	100,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	2,8%	27,3%
İmalat	1,8%	13,7%
Toptan ve perakende ticaret	1,7%	14,4%
İnşaat	1,7%	10,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	1,5%	21,5%
Eğitim	0,5%	6,7%
Ulaştırma ve depolama	0,1%	3,7%
Genel Toplam	**1,7%**	**12,4%**

Kaynak: İPA 2017

Açık iş oranı; açık iş sayısının, açık iş sayısı ve mevcut istihdam sayısının toplamına oranlanması suretiyle elde edilmektedir. Tablo 20'den de görüleceği üzere Afyonkarahisar ilinde açık

iş oranı yüzde 1,7 olarak tespit edilmiş olup, bu oran Afyonkarahisar ilindeki 20+ istihdamlı işyerleri bağlamında her 98 kişilik dolu kadronun yanında 2 kişilik doldurulmayı bekleyen kadronun bulunduğu anlamına gelmektedir. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 4,3 ile İdari ve Destek Hizmet sektörü olarak tespit edilmiştir.

Açık işi olan işyerleri oranında Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektörü ön plana çıkmıştır. Bu sektördeki işyerlerinin yüzde 100'ünde açık iş bulunmaktadır. Bu sektörünü yüzde 33,3 ile Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor, yüzde 27,3 ile Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektörü takip etmektedir.

Şekil 16: TGÇM Durumuna Göre Açık İş Oranları

Kaynak: İPA 2017

Afyonkarahisar ilinde ihtiyaç duydukları mesleklerin temininde güçlük çektiğini bildiren işyerlerinin açık iş oranı yüzde 3,2 ile Türkiye ortalamasının altında iken; eleman temininde güçlük çekmeyen işyerlerinin açık iş oranı ise yüzde 1,3 ile Türkiye ortalamasının üzerinde gerçekleşmiştir. Teminde güçlük çeken işyerlerinde doldurulmayı bekleyen boş pozisyonların daha çok olması doğaldır. İşverenlerin ihtiyaç duydukları alanlarda talep ettiği personeli muhtelif nedenlerle istihdam edememesi bir anlamda söz konusu kadronun boş kalması anlamına gelecektir.

Şekil 17: İhracat, Part Time Çalışma, Vardiyalı Çalışma Yapma Durumuna Göre Açık İş Oranları

Kaynak: İPA 2017

Afyonkarahisar ilinde vardiyalı çalışma yapan 20+ istihdamlı işyerlerinin açık iş oranı yüzde 1,6, vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerinde ise yüzde 1,8 olarak tespit edilmiştir. Part-time çalışma yapılan işyerlerinde ise açık iş oranı yüzde 0,7, yapılmayan işyerlerinde ise yüzde 1,8'tür. İhracat yapılan işyerlerinde de açık iş oranı yüzde 1,2, yapılmayan işyerlerinde ise yüzde 1,8 olarak tespit edilmiştir. Vardiyalı çalışma yapan. Part-time çalışma yapan ve ihracat yapan işyerlerinde açık iş oranı yapmayanlara göre daha düşük çıkmıştır. Her üç durumda da açık iş oranı Afyonkarahisar iline ait olan 1,7'lik açık iş oranından düşüktür.

Şekil 18: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi

Kaynak: İPA 2017

Yukarıdaki şekil 18'de ise Afyonkarahisar ilinde araştırma sonucunda elde edilen açık işlerde işverenlerin cinsiyet tercihleri gösterilmektedir. Açık işlerin yüzde 48'inde işverenlerin erkek işgücü

talebi ortaya çıkmaktadır. Kadın işgücü istihdam etme eğilimi ise oldukça düşük düzeyde kalmış ve bu oran yüzde 6 olarak tespit edilmiştir. İşverenler açık işlerinde yüzde 46 oranında belli bir cinsiyet tercihinde bulunmamışlardır. Bu oranlar işverenlerin tercihini analiz etmek anlamında tek başına yeterli olmamaktadır. Zira açık işlerde daha çok hangi meslekte ve hangi beceri düzeyinde talebin olduğu cinsiyet analizinde özellikle gerekli görülmektedir.

Şekil 19: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2017

İşverenlerin ihtiyaç duyduğu ve muhtelif açık iş arama kanallarını kullanarak işgücü talebini ilettikleri açık işlerinde asgari eğitim düzeyi de önemli bir tarafı oluşturmaktadır.

Afyonkarahisar ilindeki açık işlerin yüzde 38,1'inde işverenler genel lise talep etmişlerdir. En fazla oranda ikinci sırada bulunan eğitim düzeyi ise meslek lisesi seviyesi olarak görülmektedir. Açık işlerde en az talep edilen eğitim seviyesi ise yüzde 2,0 ile meslek yüksekokuludur.

Şekil 20:Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2017

Şekil 20'de görüleceği üzere lise ve altı seviyesi genel olarak ağırlıkta talep edilmiştir. Kadın ve erkek işgücü talebi için bir değerlendirme yapılacak olursa; erkeklerde kadınlara nazaran daha fazla oranda lise ve altı seviyesinde işgücü talep edilmiştir. Ayrıca kadınlarda talep edilen açık işlerde herhangi bir eğitim seviyesinin istenmemesi erkeklere göre daha fazladır.

Açık işlerdeki eğitim talepleri cinsiyete göre farklılaşabildiği gibi sektörel düzeyde de birtakım hususları öne çıkarmaktadır. Bazı sektörlerde yüksek düzeyde bir eğitim talebinde bulunulmaktayken bazılarında da işverenler nezdinde herhangi bir eğitim düzeyi talebinde bile bulunulması önem ifade etmemektedir. Tablo 21'de Afyonkarahisar ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerde sektörlere göre talep edilmiş olan eğitim düzeylerine ait veriler bulunmaktadır.

Tablo 21:Açık İşlerde Sektörlere Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi

Sektörler	Eğitim Seviyesi Önemli Değil	Lise ve Altı	Yüksek Öğretim
İmalat	19,8%	74,6%	5,6%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	0,0%	100,0%	0,0%
Toptan ve perakende ticaret	16,6%	76,7%	6,6%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	6,3%	79,0%	14,7%
İnşaat	37,5%	37,5%	25,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0,0%	100,0%	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	0,0%	0,0%	100,0%
Eğitim	0,0%	0,0%	100,0%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0,0%	100,0%	0,0%
Ulaştırma ve depolama	100,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	**14,3%**	**78,1%**	**7,6%**

Kaynak: İPA 2017

İşyerlerinden alınan açık işlerin tamamı için yükseköğretim seviyesinde talep verilen sadece iki sektör bulunmaktadır. Bu sektörler, Eğitim ve Mesleki Bilimsel ve teknik Faaliyetlerdir. Tamamen lise ve altı seviyesinde açık iş verilen sektörler ise Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri; İdari ve destek hizmet faaliyetleri ile Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor sektörleri olmuştur.

İmalat sektöründeki açık işlerin yüzde 74,6 gibi bir oranında lise ve altı eğitim düzeyi talebinde bulunulmuştur. Bu husus da aslında bu işlerin çok nitelik gerektirmeyen meslekler olduğunu ifade etmektedir. İşe başvuru yapacak kişiler açısından ise; işin düşük nitelikli olmasından dolayı ortalama ya da daha yüksek bir eğitim seviyesine sahip olanların bu işlere başvuru yapmayacağı da göz önünde bulundurulmalıdır. Herhangi bir eğitim düzeyi talep edilmeyen sektör ise Ulaştırma ve Depolama sektörü olmuştur. Ulaştırma ve Depolama sektöründeki açık işlerin tamamında işverenler “eğitim seviyesi önemli değil” seçeneğini tercih etmişlerdir.

Şekil 21: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2017

Açık işlerin hangi arama kanalı ile işgücü piyasasına sunulduğu da özellikle İŞKUR için önemli bir konuyu oluşturmaktadır. Piyasadaki açık işlerin Kuruma kazandırılması yoluyla daha çok kişiyi işe yerleştirmek için hangi beceri ve eğitim düzeylerinin talep edildiğinin bilinmesi açılacak olan aktif işgücü programlarının etkinliği açısından önem arz etmektedir.

Şekil 21'de Afyonkarahisar ili ve Türkiye genelinde karşılaştırmalı olarak açık işlerin arama kanalına göre dağılımı mevcuttur. Afyonkarahisar ilinde 20+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerin yüzde 64,2 gibi büyük bir oranı İŞKUR vasıtası ile aranmaktadır. Bu oran Türkiye geneli için yüzde 61,0 olarak gerçekleşmiştir. Afyonkarahisar ilinde işverenler daha sonra Kendi Çalışanlarım Aracılığıyla arama kanalını kullanmıştır. Özel İstihdam Büroları Afyonkarahisar ilinde arama kanalı olarak yüzde 1,2 ile son sırada kullanılmaktadır.

Tablo 22: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyleri ve Arama Kanalları İlişkisi

Eğitim Düzeyi	İŞKUR aracılığıyla	Kendi çalışanlarım aracılığıyla	Akraba-Eş Dost	İnternet-Sosyal Medya	Gazete-İlan vb	Özel İstihdam Büroları
Eğitim Düzeyi Önemli Değil	61,9%	75,0%	57,9%	5,4%	9,6%	0,0%
Çıraklık Eğitimi	31,1%	31,1%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Lise altı	91,4%	41,0%	61,2%	25,7%	29,4%	0,0%
Genel lise	35,8%	5,2%	12,3%	61,2%	27,0%	2,6%
Meslek lisesi	100,0%	93,6%	1,8%	0,0%	0,0%	0,0%
Meslek yüksekokulu	80,5%	29,7%	68,8%	21,2%	0,0%	10,0%
Lisans	58,0%	48,8%	46,2%	17,5%	17,0%	0,0%
Lisansüstü	-	-	-	-	-	-
Genel Toplam	**64,2%**	**43,3%**	**29,8%**	**29,7%**	**17,4%**	**1,2%**

Kaynak: İPA 2017

Tabloya bakıldığında Afyonkarahisar ilinde en fazla arama kanalı olarak İŞKUR aracıyla arandığı gözlemlemektedir. Lise Altı eğitiminde talep verilen açık işlerde İstihdam Büroları, Meslek Lisesi ve Meslek Yüksekokulu eğitim seviyesinde talep edilen açık işlerde Gazete-İlan vb. arama kanalı hiç kullanılmamıştır. Meslek Lisesi eğitim seviyesinde talep edilen açık işlerin yüzde 100'ü ile İŞKUR birinci sırada yer almaktadır. Bunu 91,4 ile lise altı ikinci, 80,5 ile Meslek yüksekokulu üçüncü sırada yer almaktadır. Herhangi bir eğitim seviyesi tercihinde bulunulmayan açık işler için işverenler çoğunlukla İŞKUR, Akraba-Eş Dost ve Kendi Çalışanlarım Aracılığıyla arama kanalını tercih ederken, İnternet-Sosyal Medya arama kanalı en az tercih edilmiştir.

Şekil 22'de ise İŞKUR hizmetlerinden yararlanan ve yararlanmayan işverenlerin açık işlerindeki arama kanallarının dağılımı incelenecektir.

Şekil 22: Hizmetlerden Yararlanma Durumuna Göre Arama Kanallarının Dağılımı

Kaynak: İPA 2017

İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin açık işlerinde yüzde 65,4 gibi önemli bir oranda İŞKUR'u ilk sırada kullanıldığı görülmektedir. İŞKUR hizmetlerinden yararlanmış olan işverenler açık işlerini de Kuruma bildirme yönünde eğilim sergilemişlerdir. İŞKUR hizmetlerinden yararlanmayan işyerleri açık işlerinin yüzde 53,6'sı akraba-eş dost ile karşılamaktadır.

İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerleri açık işleri için Gazete-İlan vb. arama kanalını yüzde 18,0 oranında kullanırken, Kurum hizmetlerinden yararlanmayan işyerleri açık işlerinde Gazete-İlan vb. arama kanalını yüzde 8,9 oranında kullanmıştır.

Tablo 23: Arama Kanallarından İstenen Becerilerin Öncelik Sıralaması

Beceri	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları	Kendi çalışanlarım aracılığıyla	Genel Toplam
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	1	2	2	1	4	1	1
Takım Çalışması	3	9	8	2	4	2	2
Bilgisayar kullanımı	6	7	1	7	2	5	3
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	2	3	5	3	-	3	4
İletişim ve İfade Yeteneği	5	1	3	4	1	4	5
Yabancı Dil	4	4	9	6	-	6	6
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	8	5	6	5	3	9	7
Satış ve Pazarlama Becerisi	10	6	4	9	-	8	8
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	7	8	10	8	5	7	9
Proje Tabanlı Çalışma	9	-	7	10	-	10	10

Kaynak: İPA 2017

Açık işlerde talep edilen asgari eğitim seviyesinden sonra işverenlerin istihdam etmeyi düşündüğü işgücünde aranılan beceriler de planlanacak politikalar için stratejik alan oluşturmaktadır.

Afyonkarahisar ilinde genel olarak açık işlerde istenen becerilerde ilk sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi gelmektedir. İkinci sırada ise Takım Çalışması ve daha sonra Bilgisayar kullanımı, Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, İletişim ve İfade Yeteneği, Yabancı Dil, Hesap Yapabilme (Analitik Beceri), Satış ve Pazarlama Becerisi, Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme ve Proje Tabanlı Çalışma becerisi gelmektedir.

Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe gerektiren becerilerde, en çok İŞKUR arama kanalı, Akraba-Eş Dost ve Kendi çalışanlarım aracılığıyla istenmiştir. Proje Tabanlı Çalışma becerisi tablodaki arama kanalları açısından çok fazla tercih edilmemektedir.

Tablo 24: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı

AFYONKARAHİSAR	Açık İş Sayısı
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	123
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	147
Hizmet Ve Satış Elemanları	83
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	72
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	21
Profesyonel Meslek Mensupları	22
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	53
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	2
Yöneticiler	1
Genel Toplam	**525**

Kaynak: İPA 2017

Afyonkarahisar ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 23,4'tür. İkinci sırada ise Nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek grubu bulunmaktadır.

Açık sayısının yanında daha çok açık iş oranları önemlidir. Tablo 25'de meslek gruplarına göre açık iş oranları bulunmaktadır.

Afyonkarahisar ili için tespit edilen yüzde 1,7'lik açık iş oranı meslek grupları bazında da değerlendirildiğinde açık iş oranı en yüksek oranda yüzde 3,8 ile Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar Meslek grubunda olduğu görülmektedir. Daha sonra ise sırayla Nitelik Gerektirmeyen Meslekler ile Hizmet Ve Satış Elemanları gelmektedir.

Tablo 25: Meslek Gruplarına göre Açık İş Oranları

AFYONKARAHİSAR	Açık İş Oranı
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	3,8%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	2,2%
Hizmet Ve Satış Elemanları	1,8%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	1,6%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	1,2%
Profesyonel Meslek Mensupları	1,2%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	0,7%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	0,5%
Yöneticiler	0,1%
Genel Toplam	**1,7%**

Kaynak: İPA 2017

İl geneli açık iş oranının altında bulunan meslek grupları ise Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar, Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları, Hizmet Profesyonel Meslek Mensupları Ve Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları ve Yöneticilerdir.

Tablo 26: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Meslek Grubu	Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	30,1%	18,7%	6,3%	13,8%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	-	-	0,9%	0,4%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	6,5%	48,6%	9,0%	27,9%
Profesyonel Meslek Mensupları	6,8%	2,6%	5,7%	4,2%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	-	5,8%	2,6%	4,0%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	-	16,9%	4,2%	10,1%
Hizmet Ve Satış Elemanları	41,1%	6,2%	22,6%	15,9%
Yöneticiler	-	0,4%	-	0,2%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	15,5%	0,8%	48,7%	23,5%
Genel Toplam	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

Kaynak: İPA 2017

İşverenler kadın işgücü tercihinde bulundukları açık işlerinde yüzde 41,1 oranında Hizmet ve Satış Elemanları, yüzde 30,1 oranında Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar, yüzde 15,5 oranında Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grubunda istihdam etmek istediklerini bildirmişlerdir. Erkek işgücü taleplerinin ise Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubu dışında bütün meslek grubunda olduğu görülmektedir.

Afyonkarahisar ilinde işverenler cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerin yüzde 48,7 gibi bir oranla en fazla Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grubunu tercih etmektedir.

Tablo 27'de ise meslek gruplarında talep edilen beceriler öncelik sıralamasına göre sıralanmıştır. Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar için ilk sırada Bilgisayar Kullanımı, ikinci sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe gelmiştir. Daha sonra Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)ön plana çıkmıştır.

Hizmet ve Satış Elemanları için ise ilk sırada İletişim ve İfade Yeteneği becerisi daha sonra Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerileri önemlidir. Nitelik Gerektirmeyen Mesleklerde Takım Çalışması ve Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ön plana çıkmıştır.

Yöneticiler Meslek Mensuplarında ise İletişim ve İfade Yeteneği becerisinin talep edildiği tek meslek grubu olmuştur. Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları ve

Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar ile Profesyonel Meslek Mensupları meslek gruplarında ilk sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe talep edilmiştir. Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları ve Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek gruplarında ikinci sırada Yabancı Dil becerisi istenmiştir.

Tablo 27: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Beceri Düzeyi

Beceri	Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	Hizmet Ve Satış Elemanları	Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	Profesyonel Meslek Mensupları	Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	Yöneticiler	**Genel Toplam**
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	2	2	2	-	1	1	1	2	-	1
Takım Çalışması	6	9	1	1	6	3	6	3	-	2
Bilgisayar kullanımı	1	7	-	-	3	-	5	-	-	3
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	4	4	3	-	8	2	3	1	-	4
İletişim ve İfade Yeteneği	5	1	4	-	5	4	6	4	1	5
Yabancı Dil	4	5	-	-	2	-	2	-	-	6
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	3	3	-	-	5	5	-	-	-	7
Satış ve Pazarlama Becerisi	-	6	5	-	7	-	5	-	-	8
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	5	8	-	-	8	-	4	5	-	9
Proje Tabanlı Çalışma	-	-	-	-	4	5	5	-	-	10

Kaynak: İPA 2017

Tablo 28: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Meslek Grubu	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları	Kendi çalışanlarım aracılığıyla
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	67,5%	6,9%	4,2%	73,7%	4,2%	75,3%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	100,0%	-	-	-	-	100,0%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	18,2%	12,3%	3,6%	97,1%	-	72,4%
Profesyonel Meslek Mensupları	60,8%	-	18,5%	44,7%	-	55,3%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	69,9%	19,2%	15,5%	79,5%	5,0%	39,5%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	50,6%	-	5,7%	61,8%	-	69,2%
Hizmet Ve Satış Elemanları	21,0%	72,3%	30,4%	87,5%	-	6,3%
Yöneticiler	-	-	-	100,0%	-	-
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	5,0%	3,4%	90,7%	6,8%	1,7%	1,7%
Genel Toplam	**29,8%**	**17,4%**	**29,7%**	**64,2%**	**1,2%**	**43,3%**

Kaynak: İPA 2017

Meslek gruplarına göre açık işlerin aranma kanalları değerlendirilecek olursa; İŞKUR'un çoğu meslek gruplarında ilk sırada tercih edildiği görülmektedir. Yöneticiler meslek grubunun tamamında İŞKUR'un tercih edildiği dikkatleri çekmektedir. Yalnızca Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubu için açık işler İŞKUR aracılığıyla aranmamaktadır.

Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları Meslek Mensupları sadece Kendi Çalışanlarım Aracılığı ve Akraba-Eş Dost arama kanalı ile aranmaktadır. Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar meslek grubu açık işlerin, yüzde 69,2'si işverenin kendi çalışanları aracılığı ile aranmaktadır. Büro hizmetlerinde çalışan elemanların yüzde 90,7'si İnternet-Sosyal Medyayı arama kanalı olarak kullanmaktadır.

Tablo 29: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması

Meslek	Bilgisayar kullanımı	Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	İletişim ve İfade Yeteneği	Proje Tabanlı Çalışma	Satış ve Pazarlama Becerisi	Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	Takım Çalışması	Yabancı Dil	Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe
Beden İşçisi (Genel)	-	3	-	4	-	-	-	1	-	2
Müşteri Temsilcisi	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Garson (Servis Elemanı)	-	3	7	1	-	8	5	6	4	2
Mermer İşçisi	-	-	5	3	4	-	-	2	-	1
Diğer Cam Kalıpçıları, Çömlekçiler Ve İlgili İşçiler	-	1	-	-	-	-	-	-	-	2
Kasiyer	1	-	2	3	-	4	-	-	-	-
Kalite Kontrolcü	-	2	-	-	-	-	-	3	-	1
Pişmaniye İmalat İşçisi	-	1	-	-	-	-	-	2	-	3
Servis Komisi	-	-	-	-	-	-	2	-	1	2
Geri Dönüşüm İşçisi	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-

Kaynak: İPA 2017

Tablo 29'daAfyonkarahisar ilinde açık işi olan meslekler özelinde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması bulunmaktadır. Beden İşçisi mesleğinde becerilerdeki ilk öncelik Takım Çalışması yer almaktadır. Kasiyer mesleğinde ise talep edilen becerilerin başında Bilgisayar kullanabilme ve Hesap Yapabilme gelmektedir. Mermer İşçisi mesleği için ise ilk sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi talep edilmiştir. Garson (Servis Elemanı)mesleğinde ilk sırada İletişim ve İfade, ikinci sırada Yeterli Mesleki-Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi talep edilmektedir.

Tablo 30: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler

Toplam	Kadın	Erkek
Müşteri Temsilcisi	Kasiyer	Beden İşçisi (Genel)
Beden İşçisi (Genel)	Mermer İşçisi	Diğer Cam Kalıpçıları, Çömlekçiler Ve İlgili İşçiler
Garson (Servis Elemanı)	Sekreter	Mermer İşçisi
Mermer İşçisi	Satış Danışmanı	Pişmaniye İmalat İşçisi
Diğer Cam Kalıpçıları, Çömlekçiler Ve İlgili İşçiler	İnşaat Mühendisi	Döner Ustası
Kasiyer	Temizlik Görevlisi	Elektrikçi (Genel)
Kalite Kontrolcü	Muhasebeci	Sıvacı
Pişmaniye İmalat İşçisi	Resepsiyon Görevlisi (Ön Büro Elemanı)	Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma)
Geri Dönüşüm İşçisi	Paketleme İşçisi	Garson (Servis Elemanı)
Servis Komisi	Büro Memuru (Genel)	Yağ Dolum Makinesi Operatörü

Kaynak: İPA 2017

Afyonkarahisar ilinde en fazla açık iş olan meslekler sırasıyla Müşteri Temsilcisi, Beden İşçisi(Genel), Garson (Servis Elemanı), Mermer İşçisi, Diğer Cam Kalıpçıları, Çömlekçiler Ve İlgili İşçiler, Kasiyer Kalite Kontrolcü, Pişmaniye İmalat İşçisi, Geri Dönüşüm İşçisi Ve Servis Komisidir.

İşverenlerin açık işlerinde kadın işgücü tercihinde bulundukları en fazla açık iş olan meslekler ise Kasiyer, Mermer İşçisi, Sekreter, Satış Danışmanı, İnşaat Mühendisi, Temizlik Görevlisi, Muhasebeci, Resepsiyon Görevlisi, Paketleme İşçisi Ve Büro Memuru (Genel)'dir.

Açık işlerde erkek işgücü tercihinin olduğu en fazla açık iş olan meslekler de Beden İşçisi, Diğer Cam Kalıpçıları, Çömlekçiler Ve İlgili İşçiler, Mermer İşçisi, Pişmaniye İmalat İşçisi, Döner Ustası, Elektrikçi (Genel), Sıvacı, Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma)Ve Yağ Dolum Makinesi Operatörüdür.

Tablo 31: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması

Beceri	Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	2	1	2	1
Takım Çalışması	5	2	5	2
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	7	3	3	3
Bilgisayar kullanımı	4	9	1	4
İletişim ve İfade Yeteneği	1	4	4	5
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	3	5	8	6
Yabancı Dil		10	6	7
Satış ve Pazarlama Becerisi	6	6	9	8
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme		7	7	9
Proje Tabanlı Çalışma	8	8	10	10

Kaynak: İPA 2017

Kadın ve erkekler için genel toplama göre becerilerde öncelik sıralaması ilk iki sırada farklılık göstermektedir. Kadınlarda ilk öncelik İletişim ve İfade Yeteneği becerisi iken, erkeklerde ilk öncelik Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe olarak tespit edilmiştir. Herhangi bir cinsiyet tercihinde bulunulmayan açık işlerde ise ilk öncelik Bilgisayar kullanımı, ikinci öncelik de Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe olarak görülmektedir. Yabancı dilin ve Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme becerilerinde kadın cinsiyeti tercih edilmemiştir.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Araştırma kapsamında işverenlere son 1 yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri, temininde güçlük çektikleri eleman sayısı ve bunun nedenleri sorulmuştur. Derlenen verilerle Afyonkarahisar ili işgücü piyasasının talep kısmını daha net görmek hedeflenmektedir. İşverenlerin karşılamakta güçlük çektiği mesleği, sayısını ve hangi nedenlerden ötürü aradığı çalışanı temin edemediğini bilmek, ilin istihdam politikasına da yön vereceğinden araştırmanın temininde güçlük çekilen meslekler bölümü önemli bilgiler içermektedir. Bu kapsamda bu bölümde temininde güçlük çekilen meslekler, sektörler ve meslek grupları bazında incelenecektir.

Şekil 23: Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı

Kaynak: İPA 2017

Araştırma kapsamında yapılan ziyaretler sonucu Türkiye geneli 20+ istihdamlı 99 bin 806 işyerine ulaşılmıştır. Bu işyerlerinden 25 bin 825 kişisinde eleman temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Afyonkarahisar ilinde ise 20+ istihdamlı 607 işyeri çalışmaya cevap vermiş, bunlardan 135 işveren temininde güçlük çekilen meslek olduğunu ifade etmişlerdir. Türkiye genelinde her 100 kişiden 26 tanesinde temininde güçlük çekilen meslek var iken, Afyonkarahisar ilinde her 100 işyerinden 22 işyerinde temininde güzlük çekilen meslek bulunmaktadır.

Şekil24: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı

Kaynak: İPA 2017

Afyonkarahisar ilinde eleman temininde güçlük çeken işyerlerini sektörel olarak incelediğimizde; Gayrimenkul faaliyetleri işyerlerinin eleman temininde güçlük çekmedikleri dikkat çeken bir husus olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunun yanı sıra eleman temininde en fazla oranda güçlük çeken işyerlerinin Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri, Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler ve Finans ve sigorta faaliyetleri sektöründe olduğu görülmektedir. Çalışma kapsamında söz konusu sektördeki mevcut işyerlerinin az olması ile birlikte bu alanda çalışabilecek yeterli beceriye sahip elemanın bulunamaması faktörleri, sektörün temininde güçlük çekme oranının yükselmesine neden olmuştur.

İmalat gibi Afyonkarahisar ilinde işyeri sayısının yoğun olduğu bir sektörün eleman temininde güçlük çekilen işyeri oranının son sıralarda yer alması dikkat çekmektedir. Bu sonuç, bu sektörün ilde eleman temininde diğer sektörlere nazaran daha az zorluk çektiğini göstermektedir.

Tablo 32: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı

Sektörler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı
İmalat	189
Toptan ve perakende ticaret	132
İnşaat	39
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	32
Ulaştırma ve depolama	31
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	16
Eğitim	11
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	5
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	5
Madencilik ve taş ocakçılığı	4
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	3
Diğer hizmet faaliyetleri	2
Bilgi ve iletişim	1
Finans ve sigorta faaliyetleri	1
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	1
Genel Toplam	**473**

Kaynak: İPA 2017

Afyonkarahisar ilinde 473 kişinin temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Temininde güçlük çekilen kişi sayıları, sektör bazında incelendiğinde İmalat ve Toptan ve Perakende Ticaret sektörlerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Bu iki sektörün temininde güçlük çektiği eleman sayısı, Afyonkarahisar ilinde toplam temininde güçlük çekilen sayının yüzde 67,8'ini oluşturmaktadır. Söz

konusu sektörlerde çalışan sayısının fazla olması sebebi ile temininde güçlük çekilen kişi sayısı da fazladır. Öyle ki Afyonkarahisar ilinde toplam çalışanların yüzde 58,5'i bu sektörlerde çalışmaktadırlar.

Şekil 25: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2017

Afyonkarahisar ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen kişilere bakıldığında en çok 120 kişi ile Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda yer aldıkları görülmektedir. Eleman temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 25,4'ü bu meslek grubunda yer almaktadır.

Türkiye genelinde de 20+ istihdamlı işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranı en yüksek birinci sırada Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunun olması, bu meslek grubunun ihtiyaçlarının sadece Afyonkarahisar ili ile sınırlı olmadığını göstermektedir. Benzer şekilde araştırma sonuçları göstermektedir ki Yöneticiler ve Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubu hem ülke geneli hem de Afyonkarahisar ilinde eleman temininde en az güçlük çeken meslek grubudur.

Tablo 33: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı

TGCM	Eleman Sayısı	Oranı
Tuğla İmal İşçisi	42	8,9%
Mermer İşçisi	21	4,5%
Şekerleme İmal İşçisi (Elle)	20	4,2%
Döner Ustası	13	2,7%
Şoför (Yolcu Taşıma)	12	2,6%
Makine Bakım Onarım Teknisyeni/Makine Bakım Onarımcısı	12	2,6%
Kasiyer	12	2,5%
Mekanik Bakım Onarımcısı	11	2,4%
Aşçı	11	2,2%
Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma)	10	2,2%

Kaynak: İPA 2017

Afyonkarahisar ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada 42 kişi ile Tuğla İmal İşçisi mesleği yer almaktadır. Bu mesleği sırasıyla 21 kişi ile Mermer İşçisi, 20 kişi ile Şekerleme İmal İşçisi (Elle) meslekleri takip etmektedirler.

Geçtiğimiz yıl gerçekleştirilen araştırma sonuçlarına göre temininde güçlük çekilen ilk on meslekle bu yılki araştırma sonuçlarını kıyasladığımızda; Tuğla İmal İçisi, Mermer İşçisi ve Kasiyer olmak üzere toplam üç mesleğin yine değişmeyerek ilk onda yer aldıkları görülmektedir. Afyonkarahisar ilinde söz konusu meslekler, son iki yıldır temininde güçlük çekilen meslekler arasında yer almaya devam etmektedirler.

Müşteri Temsilcisi, Beden İşçisi (Genel), Garson (Servis Elemanı), Mermer İşçisi, Diğer Cam Kalıpçıları, Çömlekçiler Ve İlgili İşçiler Ve Kasiyer mesleklerinin aynı zamanda açık işi en çok olan meslekler arasında ilk onda yer alması, ilin istihdam politikalarına yön vermesi adına dikkate değer bir bilgi şeklindedir.

Şekil 26: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı

Kaynak: İPA 2017

Afyonkarahisar ilinde temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması yer almaktadır. Bu neden Türkiye geneli 20+ istihdamlı işyerlerinin TGÇM Nedenleri Dağılımı ile de benzerlik göstermektedir.

Mesleklere Göre TGÇM dağılımı incelenirken, açık işi en çok olan mesleklerle temininde güçlük çekilen mesleklerin benzerlik gösterdiği hatta birçoğunun bire bir aynı olduğu ifade edilmiştir. TGÇM Nedenlerinin Dağılımına bakıldığında ise ilk sırada Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması gelmektedir. Öyle ki bu nedeni ortadan kaldırmaya yarayacak doğru aktif işgücü politikaları üretilip, mevcut açık işler için gereken mesleki beceriye/niteliğe sahip bireyler sağlandığında sadece il geneli değil ülke çapında da talep ve arz dengelenmiş olacaktır.

Şekil27: İşyeri Durumuna Göre TGÇM Nedenleri

Kaynak: İPA 2017

Afyonkarahisar ilinde işyerlerinin part-time veya vardiyalı çalışanı olması, işyerinin ihracat yapıp yapmaması gibi işyeri durumuna göre eleman temininde güçlük çekme nedenlerine bakılmıştır. Part-Time Çalışanı olan, vardiyalı çalışanı olan ve ihracat yapan firmalar en çok Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması sebebi ile eleman temininde güçlük çekmektedir; İkinci sırada Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması, üçüncü sırada ise bu meslekte işe başvuru yapılamaması olmuştur. Ayrıca Afyonkarahisar ili hatta ülke geneli işyerlerinin eleman temininde güçlük çekmelerinin de aynı nedene dayanması sebebiyle, bu husus genel bir problem halini almaktadır.

Tablo 34: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri

TGCM	Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması	Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması	Bu meslekte işe başvuru yapılmaması	Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi	Vardiyalı çalışma olması	Talep edilen ücretin yüksek olması
Tuğla İmal İşçisi	100,0%	97,6%	0,0%	2,4%	0,0%	0,0%
Mermer İşçisi	29,4%	23,5%	23,5%	47,1%	0,0%	70,6%
Şekerleme İmal İşçisi (Elle)	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Döner Ustası	8,5%	66,5%	0,0%	91,5%	91,5%	25,0%
Şoför (Yolcu Taşıma)	100,0%	16,7%	100,0%	16,7%	0,0%	16,7%
Makine Bakım Onarım Teknisyeni/Makine Bakım Onarımcısı	100,0%	32,9%	24,7%	0,0%	0,0%	0,0%
Kasiyer	36,2%	45,8%	36,8%	63,8%	63,2%	0,0%
Mekanik Bakım Onarımcısı	100,0%	9,4%	9,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Aşçı	80,1%	20,2%	10,0%	0,0%	0,0%	9,9%
Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma)	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	48,9%	0,0%

Kaynak: İPA 2017

Afyonkarahisar ilinde eleman temininde güçlük çekilen mesleklerin nedenlerine bakıldığında, Tuğla İmal İşçisi, Şoför(Yolcu Taşıma), Makine Bakım Onarım Teknisyeni/Makine Bakım Onarımcısı, Mekanik Bakım Onarımcısı ve Aşçı olmak üzere toplam on meslekten 5tanenin temininde güçlük çekilme nedenlerinin en yüksek oranda Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması olduğu görülmektedir. Beden İşçisi mesleğinde Bu meslekte işe başvuru yapılmaması ilk sırada yer alırken vardiya çalışma olması önemli bir oranla ikinci sırada yer almaktadır. Ayrıca talep edilen ücretin yüksek olması nedeni ile eleman bulunmayan üç meslekten biri Mermer işçisidir.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Ekonomilerde gelecek dönem istihdam eğilimini belirlemek, işgücü piyasasında oluşacak dalgalanmaları önceden görmek ve buna yönelik politikalar geliştirmek için önemli bir araçtır. İşgücü Piyasası Araştırmaları da bu minvalde işverenlere bir sonraki yılda öngördükleri istihdam tahminlerini meslek bazında sorarak gelecek dönem istihdam eğilimleri belirlenmektedir.

Bu bölümde Afyonkarahisar ilinde 2017 Yılı Nisan-Mayıs dönemi ile bir sonraki yıl aynı döneme tekabül eden zaman aralığı boyunca çalışan sayılarında ne gibi farklılıklar beklendiği,

farklılaşmaların hangi mesleklerde ve sektörlerde olacağına dair tahminler üzerinde durulacaktır. Mevsimsel etkileri dışarıda bırakmak adına işverenlere tam bir yıllık dönem içindeki tahminleri sorulmuştur.

Çalışma kapsamında işverenlere yöneltilen "30 Nisan 2018 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?" sorusuna Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 18,8'i istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Afyonkarahisar ilinde işverenlerin yüzde 17,9'u istihdamın artacağını öngörmüştür. Başka bir ifadeyle 10 işyerinden Türkiye genelinde yaklaşık 2'si istihdamın artacağını öngörürken Afyonkarahisar'da yaklaşık aynı sayıda olup işverenlerin yakın dönemde istihdam artışına olumlu baktıkları görülmektedir. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı, ülke genelinde 2,5 olarak öngörürken Afyonkarahisar ilinde ise ülke genelinin altında kalarak 0,7 olarak öngörülmüştür.

Tablo 35: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri

Sektörler	Artış	Azalış	Fikrim Yok	Değişmeyecek
İmalat	17,6%	1,5%	41,7%	39,2%
Toptan ve perakende ticaret	21,3%		31,7%	46,9%
İnşaat	21,4%		41,4%	37,1%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	16,8%		52,3%	30,9%
Ulaştırma ve depolama	18,5%		40,9%	40,6%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	12,6%		49,8%	37,7%
Madencilik ve taş ocakçılığı	4,8%		47,9%	47,3%
Eğitim	13,3%	6,7%	60,0%	20,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	18,2%		54,5%	27,3%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	18,2%		45,5%	36,4%
Bilgi ve iletişim			56,4%	43,6%
Diğer hizmet faaliyetleri	16,5%		50,4%	33,0%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	25,0%		50,0%	25,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri			33,3%	66,7%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	33,3%		33,3%	33,3%
Gayrimenkul faaliyetleri				100,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri				100,0%
Genel Toplam	**17,9%**	**0,7%**	**41,5%**	**39,9%**

Kaynak: İPA 2017

Sektörlere göre istihdam eğilimi incelendiğinde en yüksek oranda artış bekleyen işverenlerin sırasıyla Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor, Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve

dağıtımı, İnşaat ve Toptan ve perakende ticaret olduğu görülmektedir. İstihdamda azalış bekleyen işverenlerin olduğu sadece iki tane sektör görünmektedir bunlar Eğitim ve İmalat sektörleridir.

Gayrimenkul faaliyetleri ve Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektörlerinde yer alan işyerlerinin tamamı gelecek dönemde istihdamlarının değişmemesini beklemektedirler.

Tablo 36: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi

Sektörler	Net İstihdam Değişimi	NİDO
İnşaat	137	8,6%
İmalat	631	5,0%
Eğitim	29	4,6%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	9	4,5%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	2	4,3%
Toptan ve perakende ticaret	226	4,1%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	6	3,8%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	30	3,5%
Ulaştırma ve depolama	37	3,3%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	69	3,1%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	35	1,4%
Madencilik ve taş ocakçılığı	12	0,9%
Diğer hizmet faaliyetleri	2	0,4%
Genel Toplam	**1.225**	**3,9%**

Kaynak: İPA 2017

Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinde 2018 Nisan-Mayıs dönemlerinde 2017 Nisan-Mayıs dönemine göre istihdamın yüzde 3,2 artacağı beklenmekte olup Afyonkarahisar'da ise bu oran, yüzde 3,9 olup ülke genelinin üstünde yer almaktadır.

En fazla net istihdam değişimi 631 kişi ile İmalat sektöründe görülmektedir. Söz konusu sektörün çalışan sayısının da fazla olduğu göz önünde alındığında istihdam açısından ilerleme beklenen sektör olmaktadır. Net istihdam artış oranı yüzde 8,6 ile İnşaat sektörü birinci sırada yer almaktadır, bunu yüzde 5,0 ile imalat sektörü takip etmektedir. Afyonkarahisar ilinde hiçbir sektörde net istihdam azalışı beklenmemektedir.

Tablo 37: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi

Meslek Grubu	Net İstihdam Değişimi	NİDO
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	325	7,4%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	26	5,8%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	367	5,7%
Profesyonel Meslek Mensupları	72	3,8%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	61	3,5%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	239	3,4%
Hizmet Ve Satış Elemanları	112	2,4%
Yöneticiler	20	1,5%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	4	0,1%
Genel Toplam	**1.225**	**3,9%**

Kaynak: İPA 2017

Bütün meslek gruplarında istihdam artışı beklenmektedir. En fazla istihdam artışı beklenen meslek grubu ise 367 kişilik artış ile Nitelik Gerektirmeyen Mesleklerdir. En az artış beklenen meslek grubu ise 4 kişilik artış ile Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlardır.

Çalışan sayısında ikinci sırada yer alan Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu net istihdam değişim oranında yüzde 7,4'lük bir oran ile ilk sırada yer almaktadır. Çalışan sayısının da fazla olduğu göz önünde bulundurulursa bu meslek grubunda önemli ölçüde bir artış yaşanması beklenmektedir. Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri çalışan sayısında son sıralarda yer almasına rağmen net istihdam değişim oranında ikinci sırada görünmektedir ve net istihdam değişim oranı yüzde 5,8 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 38: En Fazla Net İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler

Net İstihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
Paketleme İşçisi (Gıda)	Diğer İmalat Ve İlgili İşçiler (Makine İle)
Fırın Operatörü-Mineral Kurutma	Mekanik Bakım Onarımcısı
Kalite Kontrolcü	Şekerleme İmal İşçisi (Makineyle)
Beden İşçisi (Genel)	
İnşaat İşçisi	
Mermer İşçisi	
Parke Döşeyicisi	
Garson (Servis Elemanı)	
Elektrik Teknisyeni	
Mermer Ebatlandırma İşçisi	

Kaynak: İPA 2017

Afyonkarahisar ilinde gelecek dönem, en fazla net istihdam artışı olması beklenen meslekler sırasıyla, Paketleme İşçisi (Gıda), Fırın Operatörü-Mineral Kurutma, Kalite Kontrolcü, Beden İşçisi (Genel) meslekleri olup; Diğer İmalat Ve İlgili İşçiler (Makine İle), Mekanik Bakım Onarımcısı, Şekerleme İmal İşçisi (Makineyle) mesleklerinde ise net istihdam azalışı beklenmektedir.

Geçtiğimiz yıl istihdam artışı beklenen mesleklerle bu yılı karşılaştırdığımızda Mermer İşçisi ve Mermer Ebatlandırma İşçisi meslekleri istihdam artışı beklenen ilk on meslekte yine yer almaktadır. Buradan Afyonkarahisar ili için bu mesleklerin son iki yıldır önemini korumaya devam ettiği anlaşılmaktadır.

Geçtiğimiz yıl istihdam azalışı beklenen mesleklerle bu yılı karşılaştırdığımızda sadece Mekanik Bakım Onarımcısı mesleği istihdam azalış beklenen ilk on meslekte yine yer almaktadır. Ayrıca bu yıl Şekerleme İmal İşçisi (Makineyle) mesleğinde azalış beklendiği dikkat çekmektedir.

Şekil 28: İşyeri Özellikleri Bakımından NİDO

Kaynak: İPA 2017

İşyeri özellikleri bakımından net istihdam değişim oranlarına bakıldığında işyerinin ihracat yapması net istihdam değişim oranını artırdığı beklenmektedir. Afyonkarahisar iline ait net istihdam değişim oranı yüzde 3,9 iken ihracat yapan işyerlerine ait net istihdam değişim oranı yüzde 5,2'dir. Vardiyalı ve part-time çalışma yapmayan işyerlerinin net istihdam değişim oranı artışı daha fazla beklenmektedir. Bu iki özelliğe sahip işyerlerine ait net istihdam değişim oranları bu özelliğe sahip olan işyerlerinin net istihdam değişim oranlarından fazladır.

SONUÇ

Afyonkarahisar İli İşgücü Piyasası Analizi raporunun temel yaklaşımı işsizliğin azaltılması ve istihdamın artırılmasına yönelik politikaların geliştirilmesine yardımcı olmaktır. Bu doğrultuda ele alınacak temel husus işgücü arzı ve talebi arasındaki eşleşmeme, diğer bir ifade ile dengesizliktir. Dengesizliği ortaya çıkartabilmek için ilin işgücü arz ve talep yapılarının birlikte ele alınarak analiz edilmesi gerekmektedir.

Giriş bölümünde de açıklandığı gibi ilin işgücü piyasası arz yapısı ve arzı etkileyen değişkenler eldeki mevcut veriler kullanılarak analiz edilmiştir.

2017 yılında en fazla açık işin olduğu ilk on meslek sırasıyla Beden İşçisi (Genel) , Temizlik Görevlisi, Müşteri Temsilcisi, Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı, Mermer İşçisi, Satış Danışmanı, Garson(Servis Elemanı), Büro İşçisi, Sekreter ve Ön Muhasebeci meslekleridir.

2017 yılında temininde güçlük çekilen meslekler: Tuğla İmal İşçisi, Mermer işçisi, ,Şekerleme İmal İşçisi(Elle), Döner Ustası, Şoför (Yolcu Taşıma), Makine Bakım Onarım Teknisyeni, Kasiyer, Makine Bakım Onarımcısı, Aşçı ve Beden İşçisi(Taşıma, Yükleme-Boşaltma) olarak görülmektedir.

Temininde güçlük çekilen mesleklerden ilk iki sırada Tuğla İmal İşçisi ve Mermer İşçisi yer almaktadır. Tuğla İmal İşçisi mesleğinde temininde güçlük çekilme nedenine bakıldığında ise il iki sırada Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması ve Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması olarak görülmektedir. Gerekli aktif istihdam politikalarının devreye sokulmasıyla bu mesleğin temininde güçlük çekilmesi giderilebilir. Mermer İşçisi mesleğinde ise istenilen nitelikte eleman bulunamayışının nedeni sorgulandığında buna yol açan sebeplerin birbirine yakın olduğu görülmektedir. Eleman temininde güçlük çekilme nedeni olarak en fazla gösterilen neden bu meslekte yeterli başvurunun yapılmamasıdır. Bunun sebebi olarak Madencilik ve Taş Ocakçılığı gibi ağır ve tehlikeli bir sektörde çalışma şartlarının zor olmasından bahsedebiliriz.

Ekonomilerde gelecek dönem istihdam eğilimini belirlemek, işgücü piyasasında oluşacak dalgalanmaları önceden görmek ve buna yönelik politikalar geliştirmek için önemli bir araçtır. Çalışma kapsamında işverenlere yöneltilen “30 Nisan 2018 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?” sorusuna Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 18,8’i istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Afyonkarahisar ilinde işverenlerin yüzde 17,9‘u istihdamın artacağını öngörmüştür. Başka bir ifadeyle 10 işyerinden Türkiye genelinde yaklaşık 2’si istihdamın artacağını öngörürken Afyonkarahisar’da yaklaşık aynı sayıda olup işverenlerin yakın dönemde istihdam artışına olumlu baktıkları görülmektedir.

Afyonkarahisar ilinde gelecek dönem, en fazla istihdam artışı olması beklenen meslekler sırasıyla, Paketleme İşçisi (Gıda), Fırın Operatörü-Mineral Kurutma, Kalite Kontrolcü, Beden İşçisi (Genel) meslekleri olup; Diğer İmalat Ve İlgili İşçiler (Makine İle), Mekanik Bakım Onarımcısı, Şekerleme İmal İşçisi (Makineyle) mesleklerinde ise azalış beklenmektedir.

Afyonkarahisar ilinde genel olarak açık işlerde istenen becerilerde ilk sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe sahip eleman bulunamaması gelmektedir, bunu sırasıyla Takım Çalışması, Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, Bilgisayar kullanımı, İletişim ve İfade Yeteneği, Hesap Yapabilme (Analitik Beceri), Yabancı Dil, Satış ve Pazarlama Becerisi, Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme ve Proje Tabanlı Çalışma becerisi gelmektedir.

EKLER

EK 1: 2017 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU

İŞKUR

2017 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

2017 YILI İPA İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesi amaçlanmaktadır.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.

2- 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nun 21 inci maddesi gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. Bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim iş-yerlerine 3.114 TL (üçbinyüzondört Türk Lirası) İdari Para Cezası verilir.

3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. **İkinci fıkraya aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.**

Kapsam

İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhase-be müdürleri tarafından doldurulması gerektirmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve araştırmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

Ornek No	:.....
Işyerinin Yasal Unvanı	:.....

1

ADRES BİLGİLERİ

İL /İLÇE :.....
MAHALLE: .....
CADDE/SOKAK :.....
İÇ/DIŞ KAPI NO :.....
TELEFON/FAKS/E-POSTA :.....

FORMU CEVAPLAYAN İŞYERİ YETKİLİSİNİN

Adı-Soyadı : ..... Unvanı :.....
Tarih : ..... Telefonu : .....
E-Posta :..... İmza/Kaşe: .....

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATOR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR.

	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ
Adı-Soyadı			
Tarih			
İmza			

1) İşyerinizin kuruluş tarihini yıl olarak belirtiniz.

.....

2) İŞKUR'un hizmetlerinden faydalanıp faydalanmadığınızı belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐ (4. Soruya geçebilirsiniz)

3) İŞKUR'un hangi hizmetlerinden faydalandığınızı belirtiniz.
(Birden fazla seçenek işaretlenebilir) (Cevapladıktan sonra 5. Soruya geçebilirsiniz)

Eleman Talebi ☐
Çalışanların Mesleki Eğitimi ☐
Kısa Çalışma Ödeneği ☐
İşbaşı Eğitim Programları ☐
Mesleki Eğitim Kursu ☐
Danışmanlık ve Yönlendirme ☐

4) İŞKUR'un sunmuş olduğu hizmetlerden faydalanmama nedeninizi belirtiniz.

☐ İŞKUR hizmetlerinden haberdar değilim.
☐ İŞKUR'un sunduğu hizmetlere ihtiyaç duymadım.
☐ İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşıyorum.
☐ Diğer (Belirtiniz).....

5) İşyerinizde vardiyalı çalışma yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

6) İşyerinizde ihracat yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

7) İşyerinizde kısmi süreli (part-time) çalışanın olup olmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

↓

(.....kişi kısmi süreli çalışmaktadır)

BÖLÜM I- MEVCUT İSTİHDAM

8) İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?

Yapılan iş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
TOPLAM			

BÖLÜM II-AÇIK İŞLER

9) Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyormusunuz?

9.1) Eleman aramıyoruz. → 10.Soruya geçiniz.

Eleman Aranılan Meslekler	Toplam Açık İş Sayısı	Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi 1. Lise altı 2. Çıraklık 3. Genel lise 4. Meslek L. 5. Meslek yüksekokulu 6. Lisans 7. Lisansüstü 8. Herhangi bir eğitim düzeyi aramıyorum.	Açık işiniz için cinsiyet tercihini belirtiniz? 1. Kadın 2. Erkek 3. Cinsiyet önemli değil	Talep Edilen Beceriler * 1. Bilgisayar kullanımı 2. Fiziki ve bedensel yeterlilik 3. Hesap yapabilme (Analitik beceri) 4. İletişim ve ifade yeteneği 5. Proje tabanlı çalışma 6. Satış ve pazarlama becerisi 7. Sorun çözme ve inisiyatif alabilme 8. Takım çalışması 9. Yabancı Dil 10. Yeterli mesleki/teknik bilgi ve tecrübe			Ilgili meslekteki açık işinizi hangi yolla arıyorsunuz ** 1. Akraba-Eş Dost 2. Gazete-İlan, vb. 3. İnternet-Sosyal Medya 4. İŞKUR aracılığıyla 5. Kendi çalışanlarım aracılığıyla 6. Ozel Istihdam Büroları		
				1	2	3	1	2	3

*Önem derecesine göre **EN FAZLA** 3 beceriyi 1'den başlayarak SIRALAYINIZ. (1- En önemli)
Kullandığınız arama kanallarından **EN AZ 1 tanesini işaretleyiniz.

BÖLÜM III - 30 NİSAN 2018 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

10) 30 Nisan 2018 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet ☐ →	10.1'e geçiniz.
	Hayır ☐ →	11. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok ☐ →	11. soruya geçiniz.

10.1) 30 Nisan 2018 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal artış

11) 30 Nisan 2018 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet ☐ →	11.1'e geçiniz.
	Hayır ☐ →	12. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok ☐ →	12. soruya geçiniz.

11.1) 30 Nisan 2018 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal azalış

BÖLÜM IV - ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

12) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu meslekler-de temininde güçlük çektiğiniz eleman sayısını belirtiniz?

12.1) Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok. → 13.Soruya Geçiniz.

Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı	Temininde Güçlük Çekilme Nedeni* 1. Bu meslekte **yeterli** işe başvuru yapılmaması 2. Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması 3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması 4. Çalışma ortam ve şartlarının beğenilmemesi 5. Talep edilen ücretin yüksek olması 6. Vardiyalı çalışma olması					
		1	2	3	4	5	6

*Birden Fazla Seçenek İşaretlenebilir.

BÖLÜM V – İŞGÜCÜ PİYASASINA GENEL BAKIŞ

13) Şu anda herhangi bir istihdam teşvikinden yararlanıyor musunuz?

Evet ☐ Hayır ☐

14) İşyerinizde Geçici Koruma Statüsünde (Suriyeli, Irak) işgücü istihdam etmek (çalışma iznine tabi olarak) ister misiniz?

Evet ☐ Hayır ☐

15) Büyükanne ödeneğinin yaygınlaştırılmasının kadınların işgücü piyasasına girişini arttıracağını düşünüyor musunuz?

Evet ☐ Hayır ☐ Etkilemez ☐

16) Kıdem tazminatına ilişkin yeni bir düzenleme yapılmasını ister misiniz?

Evet ☐ Hayır ☐ Fikrim Yok ☐

17) Kıdem Tazminatı uygulamasının Devlet garantisindeki bir fona devredilmesi hakkındaki düşüncenizi belirtiniz.

Olumlu ☐ Olumsuz ☐ Fikrim Yok ☐

18) 2016 yılında getirilen doğuma bağlı izinlerin kadın istihdamını nasıl etkilediğini/etkileyeceğini belirtiniz.

Olumlu ☐ Olumsuz ☐ Değişmeyecek ☐

19) Sendikaların işgücü piyasasına ilişkin politikalar üretimine katkısının olduğunu düşünüyor musunuz?

Evet ☐ Hayır ☐

2017 Yılı İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.
İşveren/İşveren Temsilcisi görüşleri:
Ziyaretçinin görüşleri: